Ազգ
Azg
armenian daily

Ապրիլ
1
Հինգշաբթի
1993

ՈՒՍՈՒՆՈՒՐ
ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Գ տարի, թիվ 59 (310)
գինը 5ռ.
դասիչ 69149
Երևան 375010
Հանրապետության 47
հեռ. 581841, ֆաքս 562941
տելեքս 243266 CPIRI SU

ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ Գ. ԵՐԵՎԱՆ

Իտալիա

Նախագահը մերժեց վարչապետի հրաժարականը

Իտալիայի նախագահ Սկալֆարոն երեկ մերժեց վարչապետ Ամատոյի նախորդ օրը ներկայացրած հրաժարականը, խնդրելով շարունակել պարտականությունները կատարումը մինչև առաջիկա ապրիլի 18-ին կայանալիք հանրաքվեն, երբ ժողովուրդը իր կարծիքը կասի ընտրական նոր օրենքի մասին: Ինչպես նախորդ օրը, նախագահը երեկ շարունակեց խորհրդակցությունները երկրում գործող կուսակցությունների ներկայացուցիչների հետ. Ֆինանսների նախարար Ֆրանկո Թմիլինոյի պաշտոնի գործունեության բացահայտմամբ Իտալիայում ավելի ծանրացած կառավարական ճգնաժամից դուրս գալու հարցի շուրջ: Սկալֆարոն երեկ ընդունեց Լուկո Օրլանդոյին, որ հակամաֆիա կուսակցության տերն է, եւ կոմկուսի ներկայացուցիչներին: Վարչապետը հետ վերցրեց իր հրաժարականը: ■

Պայմանագիր

Պայմանագրերի վավերացման նիստ

ՀՀ ԳԽ երեկվա նիստն ամբողջությամբ նվիրվեց հանրապետության եւ նրա կառավարության կողմից կնքված միջազգային փաստաթղթերի եւ կոնվենցիաների վավերացմանն ու միանալուն: Կյանքի ուղեգիր ստացան Սիրիայի, Ղազախստանի, Հունգարիայի, Հունաստանի հետ ստորագրված համաձայնագրերը: Ինչ վերաբերում է կոնվենցիաներին, առա երեկվանից Հայաստանը միացավ ժնեւում եւ Ռիո դե ժանեյրոյում տարբեր տարիներին ընդունված «Աղտարտիդի հանցագործության կանխման եւ նրա համար պատժման մասին», «Ռասայական խտրականության բոլոր ձեւերի վերացման մասին», «Պատերազմի ժամանակ խաղաղաշունչ բնակչության պաշտպանության մասին», «Կլիմայի փոփոխության մասին» եւ նման այլ փաստաթղթերին: Նիստում լուրջ եւ երկար քննարկումներ առաջացրեցին ԱՊՀ մասնակից պետությունների միջպետական եւ Սեւծովյան տնտեսական համագործակցության խորհրդարանական վեհաժողովներին ՀՀ անդամակցության հարցը: Սկզբունքորեն դեմ չլինելով, պատգամավորները ստորագրված փաստաթղթերին հավանություն տալուց առաջ ցանկանում էին ծանոթանալ այդ խմբերի հնարավոր բոլոր հետեւանքներն ու արդյունքները: Քննարկումները չավարտվեցին եւ տեղափոխվեցին հաջորդ եռօրյա նիստ, որտեղ այսուհետեւ կանգ կանգնվեն Մարտալ Բաղրամյան փողոցի վրա գտնվող ՀՀ ԳԽ շենքում: Հ. Պ.

Ղարաբաղի Հարց

Բաքուն պետք է իրատես լինի

Ադրբեջանի ղեկավարության գործունեությունը մասնող անձինք վաղուց հասկացել են, որ ուժային մեթոդներով չի հաջողվի ծնկի բերել Ղարաբաղը, երեկ հայտնեց ԼՂՀ ՊՊԿ նախագահի խորհրդական Արկադի Ղուկասյանը: Սակայն, գտնում է նա, այդ հանրապետությունում աճող ներքին քաղաքական հակասությունները թույլ չեն տալիս նրանց բացարձակ հայտարարել, որ ռազմական ճնշումը Ղարաբաղի վրա անհեռանկարային է:

Ինչ վերաբերում է մի շարք արեւմտյան երկրների միջնորդական առաքելությանը, ապա, խորհրդականի խոսքերով, նրանք բվում է, թե միանշանակ ընդունել են Ղարաբաղը որպես հակամարտության կողմ եւ հանդես են գալիս բանակցությունների ընթացքը անհապաղ սկսելու օգտին:

Իրականում, ինչպես ցույց են տալիս, օրինակ, Հռոմում կայացած հանդիպումները, նրանք դեռ հետեւում են Ադրբեջանի առաջարկած օրենքներին, ինչը աղաղակում է դարձնում շրջանում խաղաղություն ձեռք բերելու Արեւմուտքի ջանքերը: Սնարֆ

Երեկ ժամը 14-15-ին գերբեռնված աշխատանքի հետեւանքով շարքից դուրս եկավ հանրապետության էներգետիկ համակարգը: 30 րոպե ողջ հանրապետությունում դադարեց էներգամատակարարումը: Ինչպես մեզ հաղորդեց ՀՀ կառավարության լրատվական բաժնի քարտուղար Վ. Մանուկյանը, վթարը վերացվել է ասպիճանաբար եւ նույն օրը ժամը 22-ին համակարգում լիովին վերականգնվել է նախավթարային վիճակը: «Ազգ»

Ճակատ

ԱԶԱՏԱԳՐՎԵՑ ԴԱԴԻՎԱՆՔԸ

Լռեցվել են թշնամու եւս մի քանի կրակակետեր

Իրադրությունը ԼՂՀ Մարտակերտի եւ Ադրբեջանի Քելբաջարի շրջանների սահմանային գոտում շարունակում է մնալ խիստ լարված: Կասեցնելով թշնամու հերթական գրոհը եւ անցնելով հակահարձակման ԼՂՀ ինքնապաշտպանության ուժերը մարտի 30-ի երեկոյան եւ լույս 31-ի գիշերը ոչնչացրել են թշնամու կրակակետերը Չորման, Ղլլոյան եւ Վանք գյուղերում: Երկու կողմերից էլ կան զոհեր եւ վիրավորներ: Այս մասին վկայակոչելով ԼՂՀ ինքնապաշտպանության կոմիտեի տվյալները, Ստեփանակերտից հաղորդում է մեր թղթակից ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆԸ: Այսպիսով, հայկական ուժերն ամբողջովին վերահսկողության տակ առան վաղ միջնադարյան ճարտարապետության արժեքավոր հուշարձաններից մեկը՝ Դադիվանքը:

Լարվածության որոշ թուլացում է նկատվում Մարտակերտ շրջկենտրոնի մատույցներում, որտեղ երեկ եւ նախորդ գիշեր ընթանում էին առանձին դիրքային մարտեր: Ռազմաճակատի այս հատվածում էական փոփոխություններ չեն արձանագրվել: Հայկական ուժերը շարունակում են վստահորեն վերահսկել շրջկենտրոնի մերձակա բարձունքները: Մարտի 30-ի երեկոյան Ադրբեջանի Ադդամի եւ Ֆիզուլու շրջաններից հրետակոծվել են Ասկերանի շրջանի Խանաբադ (Ոսկեվազ), Մարտունու շրջանի Կարմիր Շուկա եւ Շեխեր գյուղերը: Տուժածներ եւ ավերածություններ չկան: Ֆիզուլու շրջանի տարածքից հրետակոծվել են Հադրութ շրջկենտրոնն ու շրջանի Դուդուկչի գյուղը: Զոհվել է 3, վիրավորվել 1 մարդ:

Միաժամանակ շարունակվում են մարտական գործողությունները Լաչինի մարդասիրական միջանցքի հյուսիսային մասույցներում, որտեղ ԼՂՀ ինքնապաշտպանության ուժերը կասեցրել են թշնամու լայնածավալ հարձակումը եւ անցել հակագրոհի: Հետախուզության տվյալներով, ռազմաճակատի այս հատվածում նկատվում են թշնամու կենդանի ուժի եւ ռազմական տեխնիկայի մեծ կուտակումներ: Գորիս-Լաչին-Ստեփանակերտ ճանապարհը գործում է անխափան:

Մինչդեռ ադրբեջանական աղբյուրները հայտնում են, թե վերջին 5 օրերի ընթացքում հայկական կազմավորումները Քելբաջարի շրջանում գրավել են 12 գյուղ: Հայերի այնպիսի գրոհի հետեւանքով խաղաղ բնակչության շրջանում իբր կան մեծ զոհեր: Նույն աղբյուրները տեղեկացնում են նաեւ, թե հայկական ուժերը պատանդ են վերցրել 80 մարդ, եւս 10-ի ճակատագիրն անհայտ է: Հիշեցնենք, որ ԼՂՀ ինքնապաշտպանության ուժերն Ադրբեջանի Քելբաջարի շրջանի տարածք են մտել միայն հակահարձակման ժամանակ՝ թշնամու ռազմական հենակետերը ոչնչացնելու նպատակով: Ինչ վերաբերում է «խաղաղ բնակչությանը», ապա Քելբաջարի շրջանում այդպիսի բնակչություն չկա արդեն շուրջ 3 տարի, եւ այդ մասին բազմիցս հայտարարել են նույն ադրբեջանական աղբյուրները: «Ազգ»

Հայաստան

Ավազակային հարձակում Տաուշի շրջանում

Մարտի 30-ի երեկոյան Ադրբեջանի տարածքից զենքի տարբեր տեսակներից հրետակոծվել են Հայաստանի Իջեւանի, Տաուշի եւ Նոյեմբերյանի շրջանների հայկական պաշտպանական դիրքերը: Հայկական կողմից կան վիրավորներ: Այս մասին երեկ տեղեկացավ Հայաստանի պաշտպանության նախարարության լրատվական ծառայությունից: Հայկական ուժերը դիմել են պատասխան հակամարտ գործողությունների, որից հետո կրակը դադարել է:

Երեկ առավոտյան Ադրբեջանի Քելբաջարի շրջանի տարածքից գնդակոծվել են Վարդենիսի շրջանի հայկական պաշտպանական դիրքերը: Փոխհրաձգությունը դադարել է ժամը 16-ին: Հայկական կողմից տուժածներ չկան: Միաժամանակ Սնարֆ գործակալությունը հաղորդում է, թե մարտի 30-ին մի խումբ զինված ադրբեջանցիներ ներխուժել են Տաուշի շրջանի տարածք եւ ավազակային հարձակում գործել մի մարդասար ավտոմեքենայի վրա: Ավտոմեքենայում գտնվող երկու ուղեւորները սպանվել են:

Միաժամանակ ադրբեջանական աղբյուրները հայտնում են, թե երեկ եւ նախորդ գիշեր Հայաստանի տարածքից հրետակոծվել են Ադրբեջանի Թռուզի, Լաչինի, Ղուրաթլիի, Զանգելանի եւ Գեսարեկի շրջանները: Տուժածների մասին տեղեկություններ չեն հաղորդվում: «Ազգ»

Աբխազիա

Վրացիները գրավեցին Լաբրա գյուղը

Հակասական լուրեր են ստացվում վրացական եւ աբխազական զինված կազմավորումների միջեւ Օչամչիրայի շրջանում տեղի ունեցող մարտերի վերաբերյալ: Վրաստանի պաշտպանության նախարարության մամուլի կենտրոնի տվյալներով, մարտի 30-ին վրացական բանակի ստորաբաժանումները գրեթե ամբողջովին գրավել են Լաբրա գյուղը: Այդ բնակավայրի կողքով է անցնում Սուխում-Օչամչիրա ավտոմայրուղին, այդտեղով է անցնում նաեւ էլեկտրասնուցման գիծը, որով էլեկտրաէներգիա է առաքվում Աբխազիայի մայրաքաղաք: Մինչդեռ Աբխազիայի պաշտպանության նախարարության տվյալներով, Լաբրա գյուղի շրջանում որեւէ դիրքային փոփոխություն տեղի չի ունեցել: Մարտերն այնտեղ շարունակվում են: Բացի այդ, Գուդաուտայի տվյալներով, վրացական բանակի ստորաբաժանումներն անհաջող հարձակում են ձեռնարկել Բեղիս գյուղի շրջանում: ՌՅ

Կենտրոն

Հանքագործները գործադուլի չեն դիմում

Կուզբասի հանքագործների աշխատանքային կոմիտեների խորհրդի եւ անկախ արհմիության շրջանային բաժանմունքի համատեղ նիստը «երկրում փոխված քաղաքական իրավիճակից ելնելով» աննպատակահարմար գտավ գործադուլի անցկացումը: Այդ մասին ԻՖ-ին հաղորդեցին Կեմերովոյի մարզի Կիսելյովսկ քաղաքում, արհմիության ղեկավար կայանում:

Նախօրեին նմանատիպ որոշում ընդունեցին Վորկուտայի հանքագործները: Հանքահանող շրջաններից ստացած տեղեկությունների համաձայն, արհմիությունները մտադիր են նախաղահրաստել ապրիլի 25-ին կայանալիք հանրաքվեին: Նրանք կխրախուսեն հանքագործներին, որպեսզի նրանք իրենց նախագահ Ելցինի օգտին եւ պատգամավորական կորպուսի դեմ: ՌՅ

Թեհրան

Իրանը հերքեց միջուկային զենքի հետամուտ լինելը

Ի պատասխան Միացյալ Նահանգների պետքարտուղար Ուորեն Քրիստոֆերի այն մեղադրանքներին, թե Իրանը պատրաստվում է միջուկային զենք ձեռք բերել, Թեհրանի կառավարությունը երեկ հայտարարեց, թե ինքը հետամուտ չէ դրան եւ թե նման մեղադրանքներով Վաշինգտոնը փորձում է եւս մեկ անգամ սասկացնել միջազգային ճնշումներն իր վրա: Իրանի կառավարության բանբերը Մ. Նահանգների դաշնակիցներին զգուշացրեց «Վաշինգտոնի ազդեցությանը ենթարկվելուց», խստորեն դատապարտելով նաեւ Ուորեն Քրիստոֆերի հայտարարության այն մասը, թե Իրանը դարձել է «միջազգային ահաբեկչության անկյուն»: «Ազգ»

Էջխարհ

Քաոս Արբրենիցայում

Արեւելյան Բոսնիայում գտնվող լրագրողները երեկ գիշեր հաղորդեցին, թե խաղաղային տեսարաններ են պարզվել սերբ ուժերի կողմից պաշարված Արբրենիցա 60 հազարանոց քաղաքում, որտեղից ՄԱԿ-ի խաղաղապահ ուժերը փորձում էին 14 թեռնատարներով 2 հազար խլված բնակիչներ տեղափոխել Տուզլա քաղաք: Քաղաքը պաշտպանող խլված ուժերի հանձնայնությունը ստանալուց հետո ՄԱԿ-ի ներկայացուցիչները սկզբում փորձեցին կանոնավոր տեսք տալ առավել տուժածների էվակուացման գործին, սակայն իզուր: Բնակիչներն իրար հետ կռվում էին «դժոխքից» դուրս գալու համար, խանգարելով միմյանց: Լրագրողների հանձնայն, քաղաքում ժամանակ սպանվել է 7 մարդ, որոնցից 2-ը երեխաներ, որոնք ընկել են մեքենաների անիվների տակ:

Առանց նախազգուշացման սպանել բոլոր զինված պաղեստինցիներին

Վարչապետ Ռաբինի կառավարությունն իսրայելական անվտանգության ծառայություններն եւ բանակին արտոնեց առանց նախազգուշացման կրակել զենք կրող բոլոր պաղեստինցիների վրա, առանց հասկացնելու, թե սառը զենքի տեսակները մտնում են այդ արտոնության նախադրյալների մեջ: Ինչպես հաղորդել էինք, երեքշաբթի օրը Հադերայի մոտ ավտոմատային կրակով սպանվել էին իսրայելցի 2 ոստիկան, որին ի պատասխան կառավարությունը որոշել էր արեւմտյան ափի 1 միլիոն բնակիչներին արգելել Իսրայել մտնելու:

Աբի ժամում պատսամբները հանդարտվեցին

Այն բանից հետո, երբ Փոսկրյա Ափի նախագահը ռադիոյով հայտարարեց, դաստաղարտելուց հետո պալատը գրաված պատսամբ զինվորների արարքը, թե քնության կարժանացնի աշխատավարձի հավելման նրանց պահանջը, պատսամբները բաց թողեցին պատանդ վերցված 2 սպաներին եւ վերադարձան իրենց ծառայության:

Մուբարաքը մեղադրեց իսլամ բարեգործականին

Եգիպտոսի նախագահ Հոսնի Մուբարաքը մեղադրեց Մ. Նահանգներում գործող իսլամական բարեգործական մի կազմակերպության, որ, ըստ իրեն, ֆինանսավորում է Եգիպտոսում հակակառավարական վերջին վայրագությունները: Նյու Յորքի Աբեւտրական համաշխարհային կենտրոնի պայթեցման հանցանքով ձերբակալված 5 կասկածելիներից առնվազն երկուսը կապ են ունեցել Բուքլինում հաստատված այդ կազմակերպության հետ:

Վիետնամցիները փախչում են Կամբոջայից

ՄԱԿ-ի դիտորդները երեկ սկսեցին իրենց հսկողության տակ պահել Կամբոջայից զանգվածաբար փախչող վիետնամցիներին, որոնք երկրից հեռանում են կարմիր խմերների կողմից վերջերս իրենց դեմ սասկացած ահաբեկչական արարքներից: Դիտորդների հաղորդմամբ, երեկ ամբողջ օրն ավելի քան 30 լաստանավերով վիետնամցիները հեռացել են երկրից: ■

digitised by A.R.A.R.@

Գիտ

ՎԵՐՋԱՊԷՍ ԸՆԴՈՒՆՈՒԵՑ «ԼԵԶՈՒԻ ՕՐԷՆՔԸ»

Մարտ 30-ին Հայաստանի Գերագույն խորհուրդը վերջապես ընդունեց հայոց լեզուի պաշտպանության օրենքը: Երեք տարի շարունակ եր այդ եր բնագրեցեր 343 ձայնով: Սա մեր խորհրդարանի մեծ յաղթանակն է. Հայ [illegible] նշանը:

Ցիսս է, իբր համեմատենք ԽՍՀՄ-ից անջատված միս պետությունների ընդունված լեզուի օրենքների հետ, մեկ տեսնենք մեղմ է: Ջնջագործների ժամանակ օրենքի նախագծից հանեցին հայերենի պաշտպանությանը նոյիրուած մի [illegible] կետեր: Դրանցից եր. օրինակ, Հայաստանում օտարալեզու մամուլը [illegible] յոդուածը: [illegible] հայության [illegible] դասական հիման վրա [illegible] գնալու կետը: Հայաստանի հաղթանակը պարտադիր կդարձնի ռուսերեն իմանալու յոդուածը [illegible] եւ փոխադրուեց [illegible] օրենքի [illegible] (տեսնենք կընդունուի):

Եվ այնուամենայնիվ «լեզուի օրենքի» ընդունուած տարբերակը չափազանց [illegible] փաստաթուղթ է: [illegible] պետեսի ոչ թէ ձեռակերտ, այլ գործնականում կամենայ [illegible] լեզուի կարգավիճակ: [illegible] կրթական ամբողջ համակարգը՝ սոսկարգրոցական, դպրոցական, բուհական, կինոի հեռալեզու, որեւէ պաշտօնական դեմ է տիրապետի հայերենին, Հայաստանի ամբողջ ներքին գրագրությունը դեմ է վարուի հայոց լեզուով և այլն:

Հիմա մեր լեզուն ունի պետական պաշտպանության վիճակ: Մնում է այն գործի լուծել: Ամենամեծ դժուարությունը, թերեւս, ռուսերեն տարուող գրագրությունը հայերեն դարձնելն է:

Հետ չէ նաեւ պաշտօնեաների հարցը. հենց վերջերս երկու բարձր պաշտօնների նշանակուեցին հայերեն բոլորովին չիմացող, Հայաստանը, հայ ժողովուրդին չճանաչող ու հայոց պատմությունից ու մշակոյթից անտեղեակ անձիք: Սա մեր անբաղդակերբությեան նշանն է (մաղթակիրք որեւէ ազգի մէջ անհնար է, որ մէկը չիմանա երկրի պետական լեզուն եւ պաշտօնեա սարքայ):

Այո՛, լեզուի ընդունուած օրենքը մեզ զգալապես կարող է դնել բաղդակիրք ազգերի շարքում:

Վերջերս հաղորդումներ կային այն մասին, որ Մոսկուայի բաղխորհուրդը որոշում է ընդունել բաղդաքում հանել բոլոր այլալեզու (ոչ ռուսերէն) ցուցանակները: Ընդունուած մեր «Լեզուի օրենքը» մեզ իրաւունք է տալիս երեւանը եւ մեր միս բաղաքները ազատել այլալեզու (ոչ հայերէն) ցուցանակներից: Լիտուայում խիստ օրենք է ընդունուել այն մասին, որ երկրի բաղաքացին ոչէ է տիրապետի լիտուերենին: Ասացին, որ նման օրենքներ կան նաեւ Լատուիայում, Էստոնիայում, Տաջիկստանում: Օրինակը հրապուրիչ է: Պետութիւններից մի քանիսն անցել են իրենց աւանդական գրին: Մեր դասական ուղղագրությունը աղաստում է իր վերադարձին հայրենիք:

Բնականաբար, ընդունուած «Լեզուի օրենքը» դուր չի գալու հայ բաղնենիական, օտարամտած ու օտարագիր խաւին: Ոչինչ, կիաւեստեն: Նրանց էլ շատ է պէտք բաղդակրքուել:

Ջերմօրեն շնորհաւորում եմ մեր Գերագույն խորհուրդին այդ պատմական օրենքն ընդունելու կարողությանը:

ՌԱՖԱՅԷԼ ԻՇԽԱՆԵԱՆ

Երեւան

ՀՀՀԴ-ն պատրաստ է զենքով պաշտպանել ռուսներին

Մարտի 29-ին, Երեւանում, Հայաստանի Հայ հեղափոխական դաշնակցության եւ Դոնի կազակային խորհրդի միջեւ ստորագրվեց համաձայնագիր տնտեսական եւ մշակութային համագործակցման վերաբերյալ: Այս մասին երեկ տեղեկացանք այդ առիթով հրավիրված մամուլի ասուլիսի ժամանակ, որին ներկա էին ՀՀՀԴ նախագահ Հարություն Արիստակեսյանը եւ կուսակցության այլ պատասխանատուներ, ինչպես նաեւ Դոնի կազակների ատամանի տեղակալներ Վալերի Օլեյնիկովը եւ Գեորգի Շուկտոմովը: Ըստ համաձայնագրի, ՀՀՀԴ-ն ընդունում է մտենում կազակների ինքնուրույնության ձգտումներին տեսնելով դրանում ոչ միայն կազակության, այլեւ ընդհանրապես ռուսական պետականության վերածնունդը: Իր հերթին Դոնի կազակությունը դարաբաղյան հակամարտության կարգավորումը տեսնում է Ղարաբաղի ժողովրդի ինքնորոշման իրավունքի հարգման մեջ:

Համաձայնագրի կետերից մեկը կողմերին պարտավորեցնում է իրենց տարածքներում աղահովել համայնքների անվտանգությունը (այս առթիվ դրվ. Արիստակեսյանը հայտարարեց, թե ՀՀՀԴ-ն բավականաչափ ուժ ունի Հայաստանում ռուսական համայնքի անվտանգությունն աղահովելու համար եւ հարկ եղած դեպքում զենքի ուժով կդաշտպանի Հայաստանի ռուսներին):

«Ազգ»-ի այն հարցին, թե Դոնի կազակները նույն կերպ ընդունո՞ւմ են նաեւ Հյուսիսային Կովկասի ժողովուրդների ինքնորոշման իրավունքը, դրվ. Օլեյնիկովը դրական պատասխան տվեց, բայց չմոռացավ տեղեկացնել, որ կազակության հիմնական իմաստը միշտ եղել է Ռուսաստանի սահմանների պաշտպանությունը, եւ Դոնի կազակները կպաշտպանեն այն սահմանները, որը նրանց ցույց կտան: Ատամանի տեղակալը հայտարարեց նաեւ, թե կազակները հավատարիմ կն մնում ցանկացած պատերազմում թույլին պաշտպանելու ավանդույթին եւ ինչ-որ չափով մասնակցում են վրաց-աբխազական հակամարտությանը (պետք է հասկանալ աբխազների կողմից):

Անդրադառնալով Դոնի կազակների Վրաստանի եւ Ադրբեջանի հետ ունեցած հարաբերություններին, ատամանի տեղակալը տեղեկացրեց, որ այդպիսիք փաստորեն գոյություն չունեն, որովհետեւ կազակները պետական կառույցներ եւ իշխանություն չունեն:

Երկար ու հանգամանորեն խոսվեց նաեւ հայ-ռուսական դարավոր բարեկամության, երկու համայնքների աղահովության այլ խնդիրների մասին:

Երեկ Դոնի կազակների ներկայացուցիչներին ընդունել է Ամենայն Հայոց կաթողիկոս Վազգեն Առաջինը:

Ա. Ա.

S.O.S.

Կաթի փոշի փոքրիկներին

Այս օրերին մանկական պոլիկլինիկաներում սկսվել է կաթի փոշու բաժանումը մեկից չորս տարեկան երեխաներին: Ինչպես տեղեկացանք հանրապետության առողջապահության նախարարությունից, բոլոր ստացություն եկած այդ փոշին բաշխվում է հեռեյալ կարգով. 1-ից 2 տարեկան երեխաներին 2-ական կգ, իսկ 2-ից 4 տարեկաններին 1 կգ: Ինչ վերաբերում է մինչեւ 1 տարեկան մեր փոքրիկներին, ապա նրանք աղեն 2 ամիս է, որ ստանում են «Ֆրիսոլակ», իսկ աղեն 7-8 օր է «Ֆրիսոմել» մայրական կաթի փոխարինողները:

Լ. Լ.

Քաղաք

Նախագահն ամրապնդում է կարգապահությունը

Մարտի 30-ին Ադրբեջանի նախագահ Աբուլֆազ Էլչիբեյը հրամանագիր ստորագրեց, որով նախատեսվում է ամրապնդել կարգապահությունը բանակում: Փաստաթղթի համաձայն, Ադրբեջանի ՆԳՆ-ը պետք է օգնի զինկոմիսարիատներին զորակոչից խուսափողներին եւ դասալիքներին կարճ ժամանակում բացահայտելու եւ քրեական պատասխանատվության կանչելու: Որոշ Ադրբեջանի զինված ուժերի գլխավոր հրամանատար Ա. Էլչիբեյը հրամանագիր ստորագրեց, որի համաձայն, արձակուրդում գտնվող բոլոր զինծառայողները պետք է մինչեւ ապրիլի 5-ը վերադառնան զորամասեր: Արձակուրդները չեղյալ են հայտարարվում մինչեւ հատուկ հրամանագրի ընդունումը: Զինկոմիսարիատին հանձնարարվել է մինչեւ ապրիլի 5-ը տեղեկություններ տրամադրել դասալիքների մասին: Հանրապետության զորակոչային հանձնաժողովը պետք է որոշի տարկեցման իրավունքի հիմնավորվածությունը: Պաշտպանության նախարարությանը հանձնարարվել է անհրաժեշտ միջոցառումներ ձեռնարկել օպզմական ճամբարների եւ զորանոցների վերակառուցման ուղղությամբ: Նույն օրը Ա. Էլչիբեյը ստորագրեց 1993 թ. ապրիլին զորակոչ անցկացնելու մասին հրամանագիրը: Զորակոչվում են տարկեցում ունեցող 1966-75 թթ. ծնված երիտասարդները, որոնց 18 տարին լրացել է մինչեւ զորակոչի օրը: Այն երիտասարդները, որոնք չեն կարող ծառայել գաղափարական պատճառներով, հնարավորություն ունեն անցնել այլընտրանքային ծառայության: Ի.Ն.

Համիդովը պատրաստ է հրաժարական տալ

Ինչպես հայտնի դարձավ «ԻԴ»-ին, Ադրբեջանի ներքին գործերի նախարար Իսկանդեր Համիդովը հայտարարեց հրաժարական տալու իր պատրաստակամության մասին: Մարտի 30-ին ելույթ ունենալով խորհրդարանում, նա հայտարարեց, որ արդեն գրել է ճամադասախան հայտարարությունը: Ի. Համիդովը հանձնակի ենթադրվել է Ադրբեջանի լրատվության միջոցների կողմից, մասնավորապես չմտածված հայտարարությունների եւ կողոտության համար: Ավելի վաղ նա բազմիցս հայտարարել է հրաժարական տալու պատրաստակամության մասին, սակայն որեւէ կոնկրետ գործողություն չի ձեռնարկել: Ադրբեջանի նախագահի մամուլի ծառայությունում ԻԴ-ին հաղորդեցին, որ դեռ հայտնի չէ Ա. Էլչիբեյի արձագանքը: Մամուլի ծառայության ներկայացուցչի խոսքերով, մարտի 31-ի երեկոյան նախատեսվում է Ա. Էլչիբեյի հեռուստելույթը, որի ընթացքում նա հավանաբար կանդրադառնա այդ հարցին: Մինչդեռ, Սնարի տվյալներով, մարտի 31-ից դադարեցվել է հանրապետության խոշոր թերթերի հրատարակությունը: Այդ որոշումը խմբագիրները բացատրում են նրանով, որ նախագահն անտեսելով լրագրողների պահանջները, դեռ չի արտահայտել իր վերաբերմունքը ՆԳՆ նախարար Իսկանդեր Համիդովի գործողությունների վերաբերյալ, որը մարտի 26-ին ծեծել է «Իսթիգլալ» ընդդիմադիր թերթի խմբագրին:

«Ազգ»

Հանրահավաքը չի կայացել

Ադրբեջանի կառավարության հրաժարականի, խորհրդարանական նոր ընտրությունների անցկացման, երկրի իրավիճակի մասին նախագահ Էլչիբեյի հաշվետվության պահանջներով Բաքվում մարտի 27-ին նշանակված հանրահավաքը չեղյալ է հայտարարվել: Ինչպես հայտնի է դարձել, Ադրբեջանի [illegible] անկախության կուսակցության [illegible] վար է. Մամեդովը, այդ որոշումը կայացրել է մարտի 30-ին, Էլչիբեյի հետ իր ունեցած զրույցից հետո է. Մամեդովի խոսքերով, զրույցի ընթացքում «ի հայտ է եկել հայաստանի [illegible] Ադրբեջանի հասարակական-քաղաքական կյանքի բազմաթիվ [illegible] Դավանաբար [illegible] Էլչիբեյ [illegible] [illegible] նախագահ [illegible] [illegible]

Գիտ

Սահմանամերձ Կոռնիձոր, Տեղ, Խնձորեսկ գյուղերում

Գորիսի շրջանի սահմանամերձ գյուղերում, չնայած հրետակոծություններին, սկսվել են գարնանացանի աշխատանքները: Խնձորեսկում կատարվել է 40 հեկտար, Ճանգեզուրում 35, Կոռնիձորում 150 հեկտար գարնանացան: Տեղ գյուղում արդեն մար է կատարվում:

Կոռնիձորը Գորիսի շրջանի ամենահեռակոծված գյուղն է, ասում է գյուղխորհրդի նախագահ Սուրիկ Ամարյանը: Գյուղը վերածվել է ավերակների: Երեխաները ժամանակավորապես դուրս են հանվել գյուղից: Սակայն գարնան շունչը հենց զգացվեց Կոռնիձորում, գյուղը լցված բնակիչները կրկին տուն վերադարձան: Կոռնիձորցու տրամ չէ, որ իր հողն անմշակ թողնի ու գլուխը թաքցնի ապաստարանում: Կոռնիձորը, որի հողը Գորիսի շրջանի ամենաբերրին է, որը խաղաղ ժամանակներում բարիքի շուկան հեղեղել է իր մրգերով եւ բանջարեղենով, այսօր [illegible] վիճակում գտնվում է մեր անմշակ: Այդպես են մտածում նաեւ գյուղի ինքնաշաբաթյան ջոկատի տղաները, որոնք կռվի հենց առաջին օրվանից առանց հերթափոխի, ամենց քուն ու դադարի պաշտպանական դիրքերում են:

Անցյալ տարի մեր տղաներով ենք հնձել խոտը, ասում է ինքնապաշտպանության շտաբի հրամանատար Սեյրան Գալստյանը: Գյուղացին վախենում է թուրքի տարածքին մնացած սահմանամերձ հողերը հնձել: Մենք ազատամարտիկներով օգնել եւ օգնում ենք նրանց, չէ՞ որ մարդկանցով է Կոռնիձորը գյուղ: Առանց բնակչի ի՞նչ պաշտպանության մասին կարող է խոսք լինել:

Խնձորեսկը Գորիսի դարդասներից է, ասում է ինքնապաշտպանության շտաբի հրամանատար Սանասար Բեգլարյանը, նույն ինքը հաստատեցին գործողություններով հայտնի Սամսոնը:

Խնձորեսկցին վիրավոր, ահ ու տարտափին դիմակայում է համառությամբ, անգամ ամենածանր պահին գյուղը չեն լքել կանայք, երեխաները: Ո՞վ պետք է տիրություն անի տղաներին եւ տիկնայանց, ասել են նրանք եւ հրաժարվել թեկուզ մի քանի օրով գյուղը բողնելուց: Այսօր մեծով ու փոքրով դուրս են եկել, հող են մշակում, ասես կոիվ չլինի, վախ չլինի: Հենց տրակտոր է երեւում դաշտում, բնակիչ անմիջապես թիրախի տակ է առնում: Երեկ մեկը շարից հանեցին, բայց միեւնույն է, թե ու թիկունք կկանգնեմ գյուղացուն, խնձորեսկցին տված չի մնա: Խնձորեսկում Մխիթար Սողարդեսի գերեզմանն է, որն ամ եւ օրինակ է խնձորեսկցիների համար:

Թշնամու սարափն է Տեղ գյուղի ինքնապաշտպանության շտաբի հրամանատար Մելիքսեթ Պողոսյանը: Գյուղացիները նրան ֆիֆանոմով Մելո են անվանում. Արիստիս Մելոն: Զարմը միայն հեռահար տեխնիկան օգտագործելիս է առյուծ, ասում է Տեղ գյուղի հերոսը, մերձակա կռվում թուլական, վախկոտ է, իր ուժը փորձում է խաղաղ գյուղացու վրա, բանի-բանի խաղաղ մարդիկ են զոհվել: Դա մեզ պարտավորեցնում է տասնապատիկ աչալուրջ լինել: յուրաքանչյուր խաղաղ բնակչի մահն ամենամեծ հարվածն է մեզ համար:

Տեղ գյուղի գյուղխորհրդի նախագահ Սուրիկ Էյլազյանի վկայությամբ, երկրապահ ջոկատի հսկողությամբ եւ անմիջական մասնակցությամբ է մշակվել սահմանամերձ գոտին, հացահատիկային, կերային, բանջարանոցային կուլտուրաների ցանքերը: Այս տարի նույնպես ազատամարտիկները սահմանամերձ գոտում հսկողություն են սահմանել:

Ոչ մի պատերազմ արդարացի չեմ համարում, ասում է Գորիսի շրջխորհրդի նախագահ, ՀՀ ԳԽ պատգամավոր Ռոբերտ Ալեքսանյանը, եթե գնդակ պետք է արձակվի հաց ստեղծողի եւ բերք արարողի վրա: Կռիվը դիրքերում է, բերքի դաշտը մարտադաշտ չէ:

ՀԱՍՄԻԿ ԲԱԲԱՋԱՆՅԱՆ
Մեր սեփ. թղթակից, Գորիս

«Արմենպֆ» ընկերությունը կազմակերպում է Հայաստանում եւ Ռուսաստանում տրագրվող թերթերի ու ամսագրերի հաստավաճառ
Երեւան, Աբովյան, Մասիս, Աշտարակ, Էջմիածին, Եղվարդ, Արմավիր
քաղաքներում եւ հրավիրում է աշխատանքի բոլոր ցանկացողներին:
Աշխատավարձը դայմանագրային:
Մենք աշխատում ենք ամեն օր, ժամը 11-ից մինչեւ [illegible]
Մեր հասցեն՝ Երեւան, [illegible]

Հայաստանում անցկացվեցին այստեղ տեղաբաշխված ռուսական բանակի զորամասերի զորավարժություններ: Մարտի 30-ին Գյումրի (նախկին Լենինական) քաղաքի շրջանում անցկացված զորավարժերին ներկա է եղել Անդրկովկասում ռուսական զորախմբի հրամանատար Ֆյոդոր Ռեուտ: Հրավիրված էին Հայաստանի պաշտպանության նախարար Վազգեն Մանուկյանը, նախարարության ղեկավար կազմի եւ Հայաստանի զինված ուժերի [illegible] այլ անդամներ:

digitised by A.R.A.R.@

Քարեր

ԵԿԵԼ ԵՍ ՄՈՍԿՎԱ, ԲԱՐԻ ԵՂԻՐ ԳՐԱՆՑՎԵԼ

Մոսկվացի ծանոթ հայերից մեկը, որն զբաղվում է խոշոր կոնցերցիայով եւ որոշակի իմաստով կարող ունի նաեւ կովկասյան մաֆիոզ խմբավորումների հետ, մի անգամ ինձ ասաց. «Գիտես ինչ, եթե ես ռուս լինեի, հաստատ կանդամագրվեի «Պամյատ»-ին, որովհետեւ այն այլանդակություններին, որ այստեղ անում են կովկասցիները, միայն ռուսները կդիմանան: Աղում ենք նրանց հավին ու նրանցից լավ. վայելում ենք նրանց երկիրն ու բարիքները, հետո էլ անուն ենք կոչնում»:

Հիրավի հանդուրժող ժողովուրդ են ռուսները: Մենք գուցե իրավացիորեն դժգոհում ենք «կովկասյան ազգության անձինք» իրոք անհաջող ձեւակերպման դեմ, բայց մոսկվացիների համար այդ ընդհանրացումն օբյեկտիվ հիմք ունի: Ինչ տարբերություն նրանց համար, թե ում ձեռին է շուկան, կոմերցիան, ռեկետը՝ հայի, ադրբեջանցու, վրացու թե չեչենի: Եւ չսփոփենք մեզ, թե հայերս «սուրբ» ենք, ու հատկապես վերջին ժամանակներս, երբ Մոսկվայում կուսակցվել է Հայաստանի ծանր ոչյամներից փախած հայերի մի սվար զանգված, մեծ մասամբ «ոչսահական» զբաղմունքի տեր մարդիկ:

Քաղաքի ծանր հանցագործությունների մոտ 40 տոկոսը կատարում են մեր հայրենը, մեծ մասամբ կովկասցիներն ու միջինասիացիները, ասում է Մոսկվայի քաղաքապետարանի ոստեական-իրավական վարչության ոստ Սերգեյ Դոնցովը: Փոխհրաձգություններ՝ փողոցներում, աղջիկների առեւանգում ու վաճառք, սպանություններ, բռնաբարություններ, ավազակային հարձակումներ, տուրուդմփոցներ՝ արեւելյան «բեֆումով» նման հանցագործություններն արդեն սովորական են դարձել:

Մոսկվայում «հյուրընկալված» կովկասցիներից շատերին բնորոշ են լկտիությունն ու ցածր կուլտուրան: Անձամբ քանի անգամ եմ կարդել մեր հայրենակիցների համար, որոնք կարող են փողոց դուրս գալ առանց սափրվելու ու փնթի հագնված, ծխել տրանսպորտում, ոտոտոսախոսել հասարակական վայրերում, կոիվներ սարքել «ինքնահաստատման» համար, ուսելով տեղի ժողովրդի հացը, անընտրողականորեն փնովել նրա կենցաղը, բարքերը եւ այլն:

Իրենց նկատմամբ անհարգալից վերաբերմունքը բնականաբար վրդովեցնում է մոսկվացիներին ու առաջ բերում արդարացի դժգոհություն: Եվ վաղ թե ուշ, տեղի իշխանությունները ոստի փորձեին կարգավորել մերձավոր արտասահմանից եկող մարդկանց մուտքը մայրաքաղաք: Ի վերջո, նրանք ընդունեցին «Կանոնադրություն անձնագրային համակարգի» մասին, որի համաձայն Մոսկվա ժամանող բոլոր նորաթուխ «արտասահմանցիները» պարտավոր են գրանցվել ներքին գործերի տեղական մարմիններում: Փաստաթուղթը քաղաքապետարանի, Մոսխորհրդի եւ դատախազության միջեւ կայացած սուր «բանավեճերից» հետո քավականին մեղմ բնույթ ստացավ, բայց չեղյալ չհամարվեց: Եվ շատերն անուշադրության կամ անիրազեկության պատճառով տուժում են: Լավ կլինի, որ Մոսկվա մեկնելու պատրաստվող մեր հայրենակիցներն իմանան իրենց ներկայացվող պահանջները:

Մերձավոր արտասահմանից Մոսկվա մուտք գործող ամեն մի անձ օրվա ընթացքում (չհաշված հանգստյան օրերը) պետք է գրանցվի: Եթե հյուրը տեւական ժամանակով պետք է բնակվի որեւէ բնակարանում, արդա նա տանտիրոջ հետ միասին բնակեահագործման վարչությունում պետք է լրացնի ժամանման թերթիկ՝ նշելով բնակարանի հասցեն, բնակվողների քանակը, բնակմակերեսը (որ հյուրը չխախտի սանիտարական նորմաները), Մոսկվայում գտնվելու նպատակը եւ ժամկետը: Հաջորդ փուլը ներքին գործերի տարածքային մարմինն է: Այստեղ նախապես ձեւակերպված փաստաթղթերի հիման վրա տրվում է հատուկ տեղեկանք, որն անձնագրի հետ պետք է պահել գրպանում: Մոսկվայում բնակվելու յուրաքանչյուր օրվա համար գանձվում է 45 ռուբլի:

Նույնն է նաեւ հյուրանոցներում, հանգստի տներում, հանրակացարաններում, որտեղ ձեւակերպմամբ զբաղվում է դրանց ադմինիստրացիան:

Գրանցման ձեւակերպումը պետք է արվի մեկ օրվա ընթացքում: Տեղեկանք չունենալու դեպքում «անտուն» հյուրը տուգանվում է 225 ռուբլի:

Հարգելի հայրենակիցներ, խորհուրդ չեմ տա ընկնեք մոսկվացի միլիցիոներների ձեռքը: Ժամանակները փոխվել են...

ՈՍԻԲԵՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ
Մեր սեփ. թղթակից, Մոսկվա

Բուժման

Մշակութային ճյանքը շարունակվում է

Թվում է, տնտեսական ու քաղաքական ճգնաժամի այս դժվարին ոչյամներում լռել են հոգեւոր վերընծայման բոլոր արձագանքները, խաբարվել մարդկանց ստեղծագործական ներուժարը... Եվ օրն սկսվում ու ավարտվում է հանդուզաոյա հացի համար հոգնեցուցիչ վազքով:

Մշակութային կյանքը, այդուհանդերձ, շարունակվում է: Եվ ոչ միայն քաղաքներում, այլ նաեւ շրջաններում:

Թումանյանի շրջանային մշակաստանական ստեղծագործական կենտրոնը ներառում է 30 գեղարվեստական խմբակներ: Դրանք գործում են նաեւ շրջանի տարբեր գյուղերում:

Աղեն զգալի հեղինակություն են վայելում Օձունի գեղարվեստական մուդիան եւ հոգեւոր երգի «Շարական» երգչախումբը, որոնք իրենց շուրջ են համախմբել բազմաթիվ շնորհալիների: Խրախուսանքի են արժանի Հայկաշենի հրթիռամոդելագործների խմբակը, որը Երեւանում կայացած մրցույթում արժանացել է մրցանակի, բանահավաքների, գորգագործների, ֆիլատելիստների խմբակները: Աղեն-ճանաչման է արժանացել Շամլուղ գյուղում գործող ոոեզիայի բատրոնը, որի հետաքրքիր ներկայացումները միշտ էլ ջերմորեն են ընդունվում:

Մանկական բատերական ստուդիա է գործում Ամոռի գյուղում, որն աղեն բեմադրել է իր առաջին ներկայացումը: Գյուղում գործում է նաեւ գրական խմբակ:

Այս օրերին աշխույժով է լցված նաեւ Թումանյան ավանի հայրենագիտական բանգարանը, որն օր օրի հարստանում է նոր ցուցանմուշներով: Այստեղ տեղ են գտել նախնադարից մինչեւ մեր օրերն ընկած ժամանակահատվածի կենցաղային իրերի հազվագյուտ նմուշներ, քարե բրիչներ, հին մետաղադրամներ, դրոշմանիշներ, կավե ամաններ, ղղենձյա տարբեր իրեր ու զարդեր, Լոռվա հին տարազներ եւ այլն:

Թանգարանի, տնօրեն Վ. Հարությունյանի եւ հայրենագիտական խմբակի սաների ջանքերով մշտադես նորանոր ցուցանմուշներ են հանձնվում այցելուների ուշադրությանը:

Եվ ոչառն Հարությունյանը, եւ մանկաստանական ստեղծագործական կենտրոնի տնօրեն Կարինե Մելիքսեթյանը խուսափում են ոստմել բազմաթիվ չլուծված հարցերի մասին, քանզի դրանք գոյություն ունեն ամենուր եւ լուծվելու են ոչ հնարաբերաբար:

Նրանց միակ նպատակը մեռավելագույնս շրջանի մշակութային կյանքի զարգացմանը նպաստելն է, մարդկանց «ոգու սովից» հեռու պահելով՝ ավելի մոտեցնել իրենց ազգային արմատներին:

ՄԱՆՎԵԼ ՄԻՀՈՅԱՆ

Հայաստանում վերստեղծվել է արդյունաբերողների միություն: Այդ մասին Սնարի թղթակցին հայտնեց դրա նախագահ եւ խոշոր ձեռնարկատեր Գարեգին Սկրտչյանը: Նրա խոսքերով, միությունը կազմակերպել էին հանրապետության խոշորագույն ձեռնարկությունների մի շարք ղեկավարներ նախկին ԽՍՀՄ արդյունաբերողների միության շրջանակներում, դեռ 1990 թ. սեպտեմբերին: Սակայն մի շարք քաղաքական պատճառներով, այդ թվում հանրապետության քաղաքական շրջանակներում ուժեղացած կենտրոնախույս միտումների հետեւանքով միության գործունեությունն ընդհատվել է: Ինչպես տեղեկացրեց Սկրտչյանը, այսօր միության անդամների կազմը զգալիորեն ընդլայնվել է: Ռուսաստանի միության նման, Հայաստանի արդյունաբերողների միությունն ունի ոչ միայն տնտեսական, այլեւ քաղաքական նպատակներ:

Մնջոյանի անվան նուրբ օրգանական քիմիայի ինստիտուտում գործող կոոպերատիվը «Նադեժդա»-ն, վաճառում է ոչսղատու ծառերի տնկիներ շուկայական գներից բավականին ցածր գներով:

☎ 28-52-91, Մարկոսյան Աշոտ

Եթե ուզում եք լավ տեսնել

«Օգնություն» կենտրոնը կազմակերպում է տեսողության լավացման կուրսեր ըստ Բեյրսի մեթոդի: Փորձառու մասնագետները երաշխավորում են փայլուն արդյունքներ կարճ ժամանակամիջոցում: Կուրսերը կանցկացվեն հայերեն եւ անգլերեն:

☎ 34-09-61, 61-61-95
(ժամը 17:00-22:00)

ԱՊՀ

Ակաեւը չի բացառում ռեւանշի հնարավորությունը

Ղրղզստանի նախագահ Ասկար Ակաեւը միանգամայն հնարավոր է համարում «կոմունիստական ռեւանշի փորձերը», դրանում «մեզ համոզեցին Ռուսաստանում տեղի ունեցող վերջին իրադարձությունները»: Այդ մասին նա հայտարարեց լրագրողների հետ հանդիպման հեռուստաստեսիլում տեղի ունեցած հանդիպման ժամանակ: Ա. Ակաեւը նշեց, որ «որոշակի ուժեր համախմբվել են եւ ոչառոս են հարձակում ձեռնարկել ժողովրդավարական բարեփոխումների վրա»: Եթե նրանց հաջողվի իրականացնել իրենց նպատակները, ապա, նախագահի կարծիքով, «նրանք ՉԱՆԵՆ ամեն ինչ տոտալիտար-կոմունիստական ռեժիմը վերականգնելու համար», որ Ռուսաստանում վարչակարգի փոփոխության դեպքում ԱՊՀ երկրների ղեկավարները ոչառոս են ոչառոտանել իրենց իմքնիշխանությունը:

Ա. Ակաեւը հայտարարեց, որ Կենտրոնական Ասիան համարում է միասնական կազմավորում, որ բոլոր իրադարձությունները կպայմանված են իրար հետ: «Կենտրոնական Ասիայի ցանկացած կետում բռնկված ընդհարումները իրենց հետքը կթողնեն երջանի առանց բացառության բոլոր երկրներում», նշեց նա: Նախագահը նշեց, որ անհրաժեշտ է փնտրել երջանի երկրների ինտեգրացումը ոչահոյանելու ձեւերը: Կենտրոնական Ասիայի կայունության ոչահոյանման գործում մեծ դեր է խաղում տնտեսական եւ առեւտրա-տնտեսական հարաբերությունների, կապերի ամրապնդումը:

Նախագահը հատուկ նշանակություն է տալիս Կենտրոնական Ասիայի ոչեությունների ղեկավարների ադրիլի 16-17-ին Աշգաբատում կայանալիք հանդիպմանը, որ կքննարկվեն տնտեսական համագործակցության ամրապնդմանն ուղղված փաստաթղթերը, ինչպես նաեւ կստեղծվեն աշխատանքային մարմիններ, որոնք կհետեւեն բազմակողմանի եւ երկկողմանի ոչայմանագրերի իրականացմանը:

Ա. Ակաեւը նշեց, որ բաժանում է Ուզբեկստանի նախագահ Իսլամ Քարիմովի մտահոգությունն անվտանգության վերաբերյալ՝ եւ չի բացառում երջանում ռազմաքաղաքական դաշինքի ստեղծման հնարավորությունը: ԻՖ

Կոմի Հանրապետության ոչեխամամասարակային հսկողության կենտրոնը ոչնդում է, թե ԱՄՆ-ի «մաղասիրական» կարագի մեջ կաղարի ոչարունակությունը 1,8 անգամ գերազանցում է թույլատրված նորմերը: Այդ մթերքի իրացումը Կոմիում արգելված է, չնայած նրա որոշ մասն արդեն վաճառվել է բնակչությանը: Սակայն մասնագետները նշում են, որ հնարավոր է թունավորվել միայն օրական առնվազն 300 գրամ կարագ ուտելուց հետո: Սնարֆ

Կարծ

Հայաստանի ոչ հանքային նյութերի մասին

Երեւան, 30 մարտ, Սնարֆ. Հայաստանի էկոնոմիկայի նախարարությունում ներկայացվեցին ոչ հանքային նյութերի օգտագործման բնագավառում հայ գիտնականների մշակումների լայն կիրառման հարցերը: Ինչպես Սնարֆի թղթակցին հայտնեցին այդ գերատեսչությունում, այժմ ոչատրաստ է տասից ավելի ծրագիր, որոնց արմատավորումը թույլ կտա ոչ հանքային հումքը կիրառել ոչ միայն շինարարության մեջ, այլեւ ժողտնտեսության մյուս ճյուղերում:

Վերջին 10-15 տարում հավաքված մշակումների արդյունքները, որոնց հիմնական մասը հարի եւ սիլիկատների գիտահետազոտական ինստիտուտի արգասիքն է, ենթադրվում է ամփոփել այն ժողովածուի մեջ, որը կառաջարկվի օտարերկրյա հնարավոր ներդնողներին:

Դաշնակցության նոր ոչաբոնաթերթ

Վանաձորում լույս է տեսնում ՀՅԴ «Արեգ» ոչաբոնաթերթը, որի խմբագիրն է ճանաչված լրագրող եւ դրամատուրգ Նարեկ Մեսրոպյանը: Աղեն լույս են տեսել թերթի փորձնական համարները: Շնայած վերջերս «Արեգ»-ն արդեն ոչաբոնական՝ գրանցում է ստացել, որոշ տեխնիկական ոչատճառներով (հիմնականում էլեկտրաէներգիայի բացակայություն) թերթի հերթական համարի լույս ընծայումը ձգձգվում է: Այդուհանդերձ, դրանք ժամանակավոր դժվարություններ են եւ շուտով ընթերցողների դատին կհանձնվի «Արեգի» նոր համարը:

Ս. Ա.

Նոր հրատարակչություն

Վանաձորում բացվել է նոր հրատարակչություն, որը կոչվում է հայոց դպրության Տիր աստծո անունով: Տնօրենն է ՀՅԴ անդամ Վահան Հարությունյանը: Հրատարակչությունը գործում է «ԳԱԼ» եւ «ՎԵՄ» սահմանափակ իրավունքներով ընկերությունների հովանավորությամբ: Հրատարակչության տպարանը հագեցած է բարձր որակ ապահովող ժամանակակից սարքավորումներով: Շարվածքը կատարվում է համակարգիչներով, տպագրությունը՝ օֆսեթ եղանակով: Այստեղ են տպվում «Արեգ» թերթը, տարբեր գրության ձեւեր ու անդորագրեր: Նոր ուսումնական տարում 1-ին դասարանցիները հաճելի նվեր կստանան. նրանց կտրամադրվեն «Տիր» հրատարակչության տպագրած այբբենարաններ:

ՄԱՆՎԵԼ ՄԻՀՈՅԱՆ
Մեր սեփ. թղթ., Վանաձոր

Հանրահավաքներ

Ազգային ինքնորոշում միավորումը մարտի 29-ին տարածած մի թերթիկի մեջ դարձյալ հանրահավաքի է հրավիրում վաղը, ուրբաթ օրը, ադրիլի 2-ին, ժամը 15-ին, Անկախության հրապարակում: «Հանրահավաքի գլխավոր նպատակն է, ասվում է հայտարարության մեջ, Հայաստանի Հանրապետության [illegible] դիմակազրկված իշխանությունների նկատմամբ ժողովրդի վերաբերմունքի ճշտումը եւ ըստ այնմ հետագա գործողությունների հստակեցումը»:

Այնուհետեւ ԱԻՄ-ը հանրահավաքին մասնակցել կամեցող կուսակցություններին եւ անհատներին խնդրում է նախապես դիմել Ազգային ինքնորոշում միավորման կենտրոնական գրասենյակ, ամեն օր, ժամը 13-ից 15-ը: Նույն օրը, նույն տեղում, ժամը 14-ին հավաքի է հրավիրում նաեւ Հայաստանի Ցեղապաշտների կուսակցությունը: ■

ՇՏԱՊՈՒՄ ԵՆՔ ՈՒՐԱԽԱՑՆԵԼ ՁԵԶ

«Ա1» ՍՏՈՒԴԻԱՅԻ ՀԱՅՆԱՏԵՍԱԳՐԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ ԸՆԴՄՈՒՏՈՒՄԻՑ ՀԵՏՈ ՎԵՐՍԿՍՈՒՄ Է ԻՐ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ

● ՄԵՆՔ ԿՕԳՆԵՆՔ հարստացնելու Ձեր անձնական տեսադարանը:

● ԷԱՊԵՍ ԿՊԵՏՔՎԱՑՆԵՆՔ կաբելային հեռուստատեսության աշխատակիցների հոգսերը: Մենք նաեւ հնարավորություն ունենք „ցանկացած լեզվով բարգմանելու տեսաֆիլմերը՝ հաղորդավարական տեքստի ձայնագրումով:

● ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ ԵՆՔ առանձին լրատվական, եւաժշտական, հեռաֆրֆրաշարժ հաղորդումներ, գովազդային հոլովակներ՝ հատուկ պատրաստված միայն Ձեր կաբելային հեռուստատեսության համար:

● ԿԱՊԻՅՈՎԵՆՔ Ձեր ձայնագրական տարքավորումների շահագործման որակյալ կոնսուլտացիա, ինչպես նաեւ Ձեր ընտանեկան հանդիսությունների եւ այլ առարողությունների նկարահանումները:

Մեր մշտական եւ ստատիկ պատվիրատուներին ինչպես միշտ երաշխավորում ենք

ԳԵՐԱՇԱՆՑ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒՄ, ՍԵՂՄ ԺԱՄԿԵՏՆԵՐ, ՄԱՏՉԵԼԻ ԳՆԵՐ ԵՎ, ԻՀԱՐԿԵ, ՊԱՏՎԵՐՆԵՐԻ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ԲԱՐՁՐ ՈՐԱԿ:

Մեր հասցեն եւ հեռախոսները՝
Երեւան 15, Գր. Լուսավորչի (նախկին Կարմիր Բանակի) 15, 1 հարկ
58-83-31, 56-42-99
«Ա1» ստուդիայի ՀԱՅՆԱԳՐԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Բուժում առանց դեղամիջոցների

Էքստրասենս Ա. Ա. Պետրոսյանը բուժում է կակազող, էնուրեզով (գիշերամիզություն), ոչեիոդիկ (ներեանյան) հիվանդությամբ տառապող երեխաների:

Հասցեն՝ Երեւան, Երկաթգծի կլինիկական հիվանդանոց, 5-րդ հարկ, 518 սենյակ:

Ընդունելությունն ամեն օր (բացի շաբաթ եւ կիրակի օրերից)
ժամը 11:00-13:00
Հեռախոս՝ 45-60-34

digitised by A.R.A.R.@

ԼԱՎԱՏԵՍԱԿԱՆ ՀՈՌԵՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ, ԳՈՒՅԵ ԵՎ ՀԱԿԱՌԱԿԸ...

«Ճահիճ» կամ ինչպես չխեղդվել

Սկսվեց նոր «խորհրդարանային սեզոնը»: Սկսվեց շաբ փոքրկում: Անիրազեկներին նույնիսկ թվում է, թե նախաբեմ են հորդել կուլուարային խաղերը: «Խորհրդարանի ցում», «կոալիցիոն կառավարություն», «ազգային համաձայնություն»... այս կաղակցությունների հետևում խաղցած ու մրսած շարքային խաղացին տեսնում է ընդամենը «խորհրդարանային ծղջիմություններ»: Մինչդեռ նա այնքան ծարավի է «վճռական գործողությունների»: Այս մեղադրական մենախոսությունը ներկայացնում է ԳԽ ՀՈԱԿ խմբակցության նախագահ ՎԻԳԵՆ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆԻ գլխին, գործնականում թույլ չտալով նրան շունչ քաշել իր ելույթից հետո, որն ընդմիջմանը հարուցել էր զանազան մեկնաբանություններ: Իսկ որոնցի խաղի կանոնների համաձայն, իմ մենախոսությունը վերածվի հարցի, այն ձևակերպեցի այսպես.

– Ի՞նչ է տեղի ունենում խորհրդարանում: Ինչո՞ւ են կրքերն այդպես բորբոքվել:

– Առդեն բավական երկար ժամանակ խորհրդարանը ճնշարկում է բարեփոխումների հարցը: Դրա ներքո հասկանալի ի՞նչ է հասկացվում: Մեր կուսակցության կարծիքով, խորհրդարանի ունեցած հնարավորությունները օգտագործելու համար մեխանիզմներ ստեղծված չեն:

– Դուք համարում եք, որ հնարավորություններ դեռևս կա՞ն:

– Ոչ միայն կան, այլեւ կուտակվում են: Սակայն ներխորհրդարանային մեխանիզմը ճնշարյալ չէ: Առաջին հերթին դա վերաբերում է քվորումին:

Թվում է, այստեղ որոշումը կայացված է. խորհրդարանն իրավասու է նիստ գումարել դպրոցամավորների կեսի առկայության դեպքում: Երկրորդ հարցը վերաբերում է որոշումներ կայացնելուն: Այստեղ, իհարկե, բյուրիմացություն կա, որովհետեւ ենթադրվում է քվորումի հարյուր տոկոսանոց միաձայնություն: Այսինքն որոշում ընդունելու համար պետք է 124 ձայն: Դա նորմալ չէ, եւ հարկավոր է դուրսից ելնելու միջոց գտնել: Օրինակ, ձայների երկու երրորդով:

– Իսկ եթե այդ օրը ներկա լինի 10 մարդ, արդեն 6 ձայնը բավակա՞ն է...

– Ոչ, խորհրդարանն իրավասու է որոշումներ կայացնել նվազագույնը 124 դպրոցամավորի առկայության դեպքում:

– Քվորումի հարցը, բառացիորեն, ասենք, դարձ՞ է: Իսկ որո՞նք: Ես նկատի ունեմ «չարամիտ գործարքներ»ին:

– Հարցն այսպես է դրվում: Որքանո՞վ է դպրոցամավորն ազատ ճնշումներից: Դա էլ որոշված չէ:

– Իսկ քվեարկությո՞ւնը:

– Կան երկրներ, որտեղ որոշակի դեպքերում ձայնը փոխանցվում է: Օրինակ, կուսակցության անդամին, խմբակցությունը:

– Միայն ոչ այդ: Հայերի համար դա սարսափելի կլիներ: Ներեցեք, բայց նոր մարդիկ նոր խմբակցություններ:

– Ես չեմ ասում, թե հասկանալի դա է դեպքերում: Խոսքն այն մասին է, որ մեխանիզմն ընդհանրապես մշակված չէ: Իսկ տարբերակները, որոնց մասին ես խոսեցի, ինչ-որ տեղերում արդեն փորձարկված են, եւ ոչ թե հեծանիվ է դեպքերում ստեղծել, այլ տեսնել, թե որն է մեզ ավելի հարմար: Սակայն, ցավոք, այդ հարցն առայժմ վճռված չէ: Հետաքրքիր խնդիրը վերաբերում է գործընթացի դպրոցների մեխանիզմներին, խոսնակին, նրա տեղակալներին, քարտուղարին, հանձնաժողովների նախագահներին: Այստեղ մեխանիզմը ճկուն չէ: Ամեն դեպքում, խորհրդարանի փակուղի մտած դեկավարությունը դեպքերում է ընդունի իր անկարողությունը, որպեսզի գան խորհրդարանի աշխատանքները կարգավորելու ընդունակ մարդիկ: Ինչպես տեսնում եք, դա տեղի չի ունենում: Ինչո՞ւ: Հավանաբար այդ մարդկանց կամ ձեռնտու է ԳԽ-ի փակուղում գտնվելը, կամ նրանք իրենց անփոխարինելի են համարում: Երկու դեպքում էլ նրանք դեպքերում են հեռանան: Կամ էլ հարկավոր է մեխանիզմ ստեղծել, որի միջոցով խորհրդարանն առավել բեղուն կաշխատի:

– Բայց որքան էլ անկարար լինի այժմ գործող մեխանիզմը, ակնհայտ է, որ այն ամեն դեպքում կա: Անհնարին է, որ ԳԽ օրենքում ընտրվի դպրոցների, դպրոցամավորների հետ կանչելու հարցերը չնախատեսվեն: Խնդիրն ավելի շատ այլ է: Այն, որ ընդդիմությունը ոչ մի կերպ չի կարողանում համախմբվել գոնե նման կարեւոր հարցերը լուծելու համար: Ինչո՞ւ:

– Իհարկե, այդ մասին արժե լուրջ մտածել: Վերջին հաշվով, ցանկացած խորհրդարան բաժանվում է մեծամասնության եւ փոքրամասնության, դեկավարող եւ ընդդիմադիր ուժերի: Հարց է ծագում ինչի՞ շուրջ պետք է ձեւավորվի մեծամասնությունը: Մենք կարծում ենք, որ գործադիր իշխանությունների հարաբերությունների շուրջ: Սակայն այդ մեխանիզմն էլ է բացակայում խորհրդարանում: Ստացվում է, որ ինդիկատորը, որը պետք է բացահայտի, թե ով է ընդդիմությունը, ով ոչ, որոշված չէ: Մյուս կողմից, ԳԽ-ում կա անկուսակցական դպրոցամավորների բավական սվար խավ: Դա խորհրդարանային ճահիճն է: Դրա մեծամասնությունն իրեն չի գտնում քաղաքական հետագա կյանքում: Հետեւաբար, նրանց համար կարեւոր չէ, թե ընտրողներն ինչպես են վերաբերվում իրենց գործունեությանը: Նշանակում է, նրանք այլընտրանք չունեն, քան իշխանության տերերին հարմարվելը:

– Այսինքն, ըստ ձեզ, նրանց էլ է ձեռնտու անգործության մատնված ԳԽ, եւ դրա համար էլ ուժեղ բլոկ չի ստացվում:

– Ես կարծում եմ, նրանք ավելի շատ կուզեին լինել աշխատունակ խորհրդարանում: Սակայն դրա վերածնման համար նրանց ոչինչ չի կարող մղել արմատական քայլերի: Պատահական չեն այդքան շատ ցուցակայողները, անտարբերները: Ցավոք, այդ մարդիկ չեն հասկանում, որ կտրում են այն ճյուղը, որի նստած են: Երեւում է, նրանք չեն հասկանում նաեւ, որ եթե այսպես շարունակվի, արդեն, մեզ կարկ կլինի բաժանվել դպրոցամավորակոչ մանդատներից, եւ դա տեղի կունենա ոչ թե երկուսուկես տարուց, այլ շատ ավելի շատ: Նրանց դա բացարձակ ձեռնտու չէ, դարձյալ նրանք այդ չեն գիտակցում:

– Այդ դեպքում ինչպե՞ս եք գնահատում Բագրատ Սասարյանի հայտարարությունը խորհրդարանը ժամկետից շատ շուտ լուծելու մասին: Ի՞նչ ենթատեքստով:

– Կարծում եմ, որ հայտարարությունն իմաստից զուրկ չէ: Խորհրդարանը կամ պետք է աշխատի, կամ էլ ցրվի: Սակայն ցավոք, այդ գաղափարի հեղինակը մտնում է այն մարդկանց շրջանակի մեջ, որոնց բավարարում է անաշխատունակ խորհրդարանը:

– Քանի որ մենք այդքան խոսեցինք խորհրդարանի գործունեության մեխանիզմների մասին, արդյո՞ք դժվար է շրջանցել դրանցից այն, որն այդքան վնասներ է հարուցել: Ես նկատի ունեմ նախարարների նշանակումն ու խորհրդարանին նրանց ներկայացնելը: Ի՞նչ է այդ մասին ասվում օրենքում, խախտե՞լ է այն նախագահը եւ որքանո՞վ:

– Սկզբունքորեն գոյություն ունեցող օրենքը նորմալ է: Դրա համաձայն, նախագահն իրավունք ունի կառավարություն նշանակել, խորհրդարանն իրավասու է անվստահություն հայտնել այդ կառավարությանը: Սակայն հիմնված է դարձյալ անաշխատունակ մեխանիզմ:

Որպեսզի ԳԽ անվստահություն հայտնի կարիներին, որը նշանակվել է նախագահի կողմից, անհրաժեշտ է 174 ձայն: Սակայն դա տեսնենք է, եւ ես հիմնավորեցի դա: Նշանակում է, հարկավոր է մեխանիզմը դարձնել գործող: Չէ՞ որ այդ դեպքում ԳԽ-ում մեծամասնություն չունեցող նախագահը երբեք կարիներ չի կազմի, որին խորհրդարանը կարողանա «տարալել»: Որովհետեւ դրանով իսկ նա կխաղա իր հեղինակության հետ: Նման մեխանիզմը նախագահին կստիպի որոնել խորհրդարանի դաշտանությունը, ինչն այժմ նա վերաբերմունքն արտահայտել, արդեն նրանք խոյահարելու են բարեփոխման վերաբերյալ ընդունված որոշումը: Բայց չէ՞ որ կարելի էր ճկուն լինել, քվեարկել բարեփոխումների օգտին, օրենք ընդունել, հետո նախագահը վետո կդներ: Եւ խորհրդարանը կրկին կանդրադառնար ոչ թե բարեփոխման վերաբերյալ ողջ օրենքին, այլ հատուկ կարծիքի վերաբերյալ հարցին: Ստացվում է, որ համաձայն ընթանալու կոչերը արտանց չեն: Սա նման է այսպիսի ոճով բանավեճի եկեք բանավիճենք, թե որ գույնն է ամենալավը, դայմանով, որ ամենալավը կարդույն է:

– Որքան գիտեմ, նախագահը փոխզիջման փորձ է արել: Նա կուսակցություններին հրավիրել է առաջարկի համար իրենց թեկնածություններն առաջարկելու: Սակայն կուսակցություններն ընդառաջ չգնացին: Նախագահի առաջարկության մեջ նույնքա՞ն, մեղմ ասած, «կեղծ» տարր եք նկատում:

– Այո, նախագահը կուսակցությունների ներկայացուցիչներին հրավիրեց եւ առաջարկեց իր դատին հանձնել նոր կառավարության ցուցակը: Սակայն դրա հետ մեկտեղ բացահայտ ընդգծեց, որ 75 տոկոսին չի փոխելու, որ կան մարդիկ, որոնց նա աներկբա վստահում է, եւ նրանցից երբեք չի հրաժարվի: Մի խոսքով, վստահ եմ, նախագահն էլ այդ բայլին նշանակություն չէր տալիս:

– Նշանակում է խա՞ղ էր:

– Ավելի շատ, նա իրեն առաջադրվեց փոխզիջման փորձեր չանելու վերաբերյալ հանդիմանություններից:

– Եւ կարելի է ասել, որ ձեր փոխանցումով հասավ իր ուզածին: Ամեն դեպքում առաջադրվեց իրեն:

– Բայց նախագահին ոչ թե առաջադրվել է պետք, այլ աշխատել: Հասկանում եք, եւ այս դեպքում, եւ առաջ ես հասկացել եմ, որ նախագահը ցանկություն չունի համագործակցել կուսակցությունների, քաղաքական տարբեր ուժերի հետ: Չէ՞ որ այդ դեպքում նա ստիպված կլինի ավելի շատ եւ ճկուն աշխատել:

– Պետք է խոստովանեմ, որ այս ամենի մեջ որոշ երկիմաստություն կա: Մի կողմից ստացվում է, որ մենք ունենք չնախաձեռնող, աշխատել չցանկացող նախագահ, մյուս կողմից, չնայած դրան, նրան հաջողվում է խոչընդոտել իր դեմ ուղղված ամեն ինչ: Ինչպե՞ս են համադրվում դրանք:

– Դա նրա առավելությունը չէ: Դա մեր թերությունն է, քաղաքական ուժերի թուլությունը, որոնք առայժմ ձեւավորման փուլում են: Կարծում եմ, որ ժամանակի ընթացքում, երբ դրանք վերջնականապես կձեւավորվեն, նախագահն անօգնական կդառնա: Եւ հետո, նախագահի ամենամեծ մոլորությունն այն է, որ նրան թվում է, իբր ժողովուրդն ընտրել է անձամբ իրեն: Ի դեմս նախագահի, ժողովուրդը ձայնը տվել է որոշակի գաղափարի, որոշակի հույսերի, որոշակի ակնկալությունների: Նախագահն իրեն այդ ամենի մեջ չափից ավելի է անձնավորել: Նախագահի առաքելությունը ժողովրդի ակնկալիքները մարմնավորելը, պետության կայանալուն ծառայելն է, ոչ թե որոշակի քաղաքական խմբավորման քմահաճույքներին հանձնվելը:

– Ես ձեզ հետ համամիտ եմ, որ անհատի դերը, հատկապես այսպիսի ժամանակաշրջանում, հսկայական է: Մյուս կողմից, դուք ասացիք, որ նախագահի առումով երկընտրանք չկա, որը, ինչպես դուք եք կարծում, նման ճակատագրական փուլում անհատ չէ: Ե՞ւ մի տարիմաստություն:

– Անգամ անհատի դերը բացարձակ չէ: Եթե անհատը չի կայացել, բոլոր աշխատի մարդկանց խումբը, մինչեւ որ հայտնվի անհատը:

– Նկատի ունեք կոալիցիոն կառավարությո՞ւնը:

– Կարեւորը ձեւը չէ: Կարեւորն այլ բան է՝ եթե անհատը չի կայացել, կամ պետք է հեռանա ասպարեզից, կամ էլ իրեն դատապարտի ամոթալի գործողությունների, որոնք լավ բանի չեն հանգեցնի:

– Երբ դիչ առաջ ասացիք, թե փոփոխություններ կլինեն, երբ քաղաքական կուսակցությունները ձեւավորվեն, ես կուզ եկա: Այստեղ բերեցս նաեւ ժամանակի հարցն է: Որքա՞ն սպասենք: Իսկ ձեզ չի՞ թվում արդյոք, որ իրադրությունը վառոդի տակառ է հիշեցնում: Տեսեք, երկար ճնից, անտարբերությունից հետո ժողովուրդը սկսեց կամաց-կամաց գնալ Հայրիկյանի հանրահավաքներին: Եթե դա ախտանշան է, ապա ինչի՞: Եթե ախտանշան չէ, ապա ի՞նչ է:

– Հույս ունեմ, որ Պարույր Հայրիկյանը չի վիրավորվի, սակայն դրանք Հայրիկյանի հանրահավաքները չեն: Մարդիկ ուզում են դուրս գալ, ինչ-որ տեղեկություն իմանալ, լսել այս կամ այն անհատի կարծիքը: Այնպես որ, այդ հանրահավաքները անձնավորելն այնքան էլ ճիշտ չէ: Ինչ վերաբերում է վառոդի տակառին, ապա իրադրությունն ավելի քան դայրյունավտանգ է, սակայն կտնխել կարելի է:

– Այդ ինչպե՞ս, եթե նախագահն անսասան է, իսկ խորհրդարանն անաշխատունակ: Դարձյա՞լ տարիմաստություն:

– Ինչո՞ւ: Պարզապես բոլորն էլ պետք է հասկանան իրենց դպրոցամավորության չափը, եւ նախագահը, եւ խորհրդարանը, որն այդքան հանդերձ բացարձակ դիմազուրկ չէ, եւ խոսնակը: Պարոն Ադարբեգյանը պետք է հասկանա, որ Տեր-Պետրոսյանին ավելի մեծ օգուտ կտա ոչ թե նրան գմեն ինչում հավանություն տալով, այլ ԳԽ-ի նորմալ աշխատանքը կարգավորելով:

– Որպես շարքային քաղաքացի, բնակիչ, «գիտակցելու» տարբերակն ինձ չի հուսադրում: Այս քառսի երկու տարին խանգարում է նման հնարավորությանը հավատալուն: Ոչ ոք հենց այնպես չի հրաժարվում իշխանությունից: Պատմությունը դրա վկան է: Խորհրդարանը տկար է եւ իմքիչ-մենեի համար անուժ: Խոսնակը «նախագահի մարդն» է եւ հազիվ թե վերանայի իր դիրքորոշումը: Եւ այս ամենի ֆոնի վրա «վառոդի տակառի» իրադրությունը: Կամ էլ հակառակը, «վառոդի տակառի» ֆոնի վրա գործադիր եւ օրենսդիր իշխանությունների ահա այսպիսի դասավորությունը: Սոսկալի է:

– Ես փորձ-ինչ այլ կետ եմ դնում: Ասում են, խելոք նա չէ, ով ուրիշների սխալներից է սովորում, այլ նա, ով իր սխալները չի կրկնում: Մենք բոլորս էլ հնարավորություն ունենք չկրկնել, շտկել մեր սխալները: Եւ նախագահը, եւ խոսնակը, եւ խորհրդարանը, եւ մենք: Այստեղ անսխալականներ չկան: Հարցն այն է, թե ով իր մեջ ուժ կգտնի դրա համար: Սակայն եթե դա տեղի չունենա, ապա դայրյուն կլինի: Բանն, իհարկե, ժամանակի մեջ է: Բայց մենք դեռեւս հնարավորություն ունենք:

Զրույցը վարեց
ԻՄԱ ՍԱՐԳՍՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

Տնտեսություն

Ոչ տուկայական էկոնոմիկայի ճգնաժամերի անատոմիա

Տնտեսության ծանրագույն վիճակը, սղաառողական տուկայի խլխլումը, հասարակության շերտավորումը սոցիալապես հակադիր խավերի, բռվառությունը, չգործող տնտեսական կառույցը եւ այլն ազգաբնակչության որոշ հատվածի մեջ տրամադրություններ են ծնում, որ միայն վերադարձը դեպի նախկին «մինչվերակառուցողական» ժամանակաշրջան կարող է փրկել տնտեսությունը վերջնական փլուզումից, հասարակությանը բարոյալքումից, սոցիալական աղարություն ու դաշտոնանվածություն ստեղծել ժողովրդի մեջ: Իսկ թե ինչո՞ւ էր «այն» ժամանակ «լավ», ինչո՞ւ խանվեց տնտեսության ավանդական կայունությունը (կարեւոր չէ՝ թվացյալ, թե իրական), այս եւ նման հարցերին չի տրվում, ըստ իս, որեւիցե փորձառ հանոգիչ դատասխան: Մեղքը հակասությունների շարժառիթ տնտեսության կառավարման վարչահրամայական ձեւին բարդելու փոխարեն տեղափոխվում է դեպի աշխարհակալ խաղաքաղաքականության ոլորտ: Եւ սրա օգտին խոսող որոշ փաստարկներ բավականին հանոգիչ են: Սակայն թույլ տվեք չհամաձայնել... Կուզեի, որ ստորեւ հառարակվող մտքերն ու փաստարկները խորհելու առիթ տային ընթերցողին: Մ. Մ.

Քանի դեռ առողջ է ու գործում է օրգանիզմը, նրա գործունեության նրբությունների մեջ խորանալու կարիք չի զգացվում: Այլ է, երբ խախտվում է ինչ-որ բան:

Ոչ տուկայական էկոնոմիկայի գլխավոր հակասությունը, ըստ հեղինակավոր կարծիքների, այն է, որ ամբողջությամբ իրեն ենթարկելով մարդուն, խլելով նրանից նախաձեռնությունը եւ հասարակության ծավալով փոխանակումը փոխարինելով կենտրոնացված բաշխմամբ, պետությունն այդպիսով կորցնում է խաղաքաղաքացիներին արդյունավետ, արտադրողական աշխատանքի մղելու միակ հնարավորությունը: Արդյունքում կառավարությունը հայտնվում է երկու ճանապարհի առջեւ. մեկը տանում է դեպի մշտատեւ զանգվածային անաբեկչություն, մյուսը՝ անընդհատ աճող դրամական գումարներով «գնել» ազգաբնակչության համաձայնությունը գործող կարգին:

Առաջինը լրացուցիչ աղակայունացնող միջոց է էկոնոմիկայի համար, այստեղից ծագող բոլոր անցանկալի հետեւանքներով, եւ չի կարող հարատեւել: Եւ որոշակի դահից գալիս է փոխարինելու երկրորդը, որն էլ հենց ազդարարում է ոչ տուկայական էկոնոմիկայի աճող ճգնաժամի սկիզբը:

Օրեան էլ պետությունը սահմանափակի, զսպի դրամական վճարումներն ազգաբնակչությանը, ամբողջությամբ վերցրած դրանք դիտի ավելացվեն. «համբերության բաժակ» գոյություն ունի, վերջիվերջո, որը կարող է լցվել: Իսկ դահանջարկ վայելող սղաառողական ապրանքների արտադրության ընդարձակումն անխուսափելիորեն հետ է մնում կանխիկ դրամի զանգվածի աճից: Պատճառի հետեւից հետու չգնանք՝ չկա աշխատանքի խթանը:

Ինչպես ցույց է տալիս վերլուծությունը, աշխատանքի վարձատրությունը վերջնական արդյունքի հետ կապելու բոլոր փորձերը հանգեցրին ոչ թե սղաառողական բարիքների ավելացմանը, այլ բնակչության ձեռքին գտնվող չապրանքավորված դրամական զանգվածի աճին: Բնակչությունը տեսնելով, որ չի կարողանում ձախսել կոնկրետ ապրանքների համար խնայած դրամը, կտրուկ կրճատեց ընթացիկ եկամտի այն մասը, որը գնում էր կուտակման: Հասկանալի է, որ սա էլ անհաղթ դիտի խթաներ դեֆիցիտի դահանջարկը: Եւ լարվածությունն այստեղ գնալով մեծանում էր: Այն կասեցնելու միջոցը «կուտակիչ» (մեծ արժեք ունեցող) ապրանքների, արտադրության ընդարձակումն էր: Սակայն երբ 70-ականներին նման «կուտակիչների» մի տեսակներով (հեռուստացույց, սառնարան եւ այլն) ընդհանուր առմամբ դահանջարկն արդեն սղաառված էր, իսկ մյուսների (ավտոմեքենա) արտադրությունը կայունացավ, լարվածությունը կրկին աճեց: Արտադրության ընդարձակման ռեզերվ չկար, իսկ բնակչության դրամական խնայողություններն էլ 1969-1979 թթ. աճել էին 3,5 անգամ: Եւ իբրեւ օրինաչափ հետեւանք այս ամենի՝ 1972-1982 թթ. սղաառման նոր, արդեն որերորդ ճգնաժամն էր: Կուտակված խնայողությունները բնակչությունն ուղղեց դեպի սղաառում: Կտրուկ ընկավ խնայողությունների տոկոսը (1978-ի 6 տոկոսից 1981-ի 2,8 տոկոսը, այս եւ մյուս թվային ցուցանիշները վերցված են Մ. Դելյազինի «Սղաառողական տուկա» աշխատությունից, Մ., 1991 թ.): Ուրեմն կրկին դեֆիցիտի դահանջարկի տեսակի աճ եւ արդեն հարկադրական վերադարձ դեպի 1947 թվականը՝ սղաառման լայնածավալ նորմավորմանը:

Այն ժամանակ ահագնացող ճգնաժամի աղաղակը խլացնել, մսել կուզի՝ սղաառողական տուկայի հավելյալարտադրությունը դահոդանել հաջողվեց ազգաբնակչության ունեւոր խավերի կողմից օգտագործվող ապրանքների (բենզին, հախճապակի, ոսկերչական իրեր, մորթեղեն եւ այլն) գների էական բարձրացմամբ եւ, իհարկե, երկրի տարադրամային դաշարները ուղղորդելով դեպի սղաառողական ապրանքների ներմուծում արտերկրից: Երբ ամբողջ 10-րդ հնգամյակում արտադրանքի ընդհանուր ծավալում ներմուծման բաժնի աճը կազմեց 1,5 տոկոս, ապա միայն 1981-ին արդեն 1,6 տոկոս էր, իսկ մեկ տարի անց 14,1 տոկոս:

Եւ այստեղ էլ նավթի արդյունահանմամբ աշխարհում երկրորդ տեղը գրավող ԽՍՀՄ-ը մեծ չափով շահեց համաշխարհային տուկայում նավթի գնի բոիչից: Միայն այդ արդյունքում ստացված հսկայական շահույթը թույլ տվեց «լռեցնել» (ժամանակավորապես) 1979-1982 թթ. ճգնաժամը արտասահմանյան ապրանքների «ինտերվենցիայով»: Վերջինս, իհարկե, նպաստեց սղաառողական տուկայի առողջացմանը, սակայն ոչ ամբողջությամբ:

Եւ 80-ականների երկրորդ կեսին ճգնաժամը նորից ելավ մակերեւույթ:

Այս դարագլխում սղաառողական տուկայի կայունացման դարձյալ երկու ճանապարհ կար. կամ անընդհատ ավելացնել դեպքության կողմից առաջարկվող սղաառողական ապրանքների զանգվածը, կամ կտրուկ նվազեցնել բնակչության գնողունակ դահանջարկը, որը նույնն է, թե բարձրացնել մանրածախ գինը: Առաջինը չէր սպասվում, երկրորդը հղի էր զանգվածների դժգոհության դայթյունով...

Այսպես, ազգաբնակչության իրական սղաառման մասին «լռելու խաղաքաղաքականություն» կիրառելով, սղաառողական տուկայի հավելյալարտադրման խնդիրը որոշես էկոնոմիկայի կառուցողական բաժին չնկատելը (չէ՞ որ հակառակը կխաթարեր ողջ գաղափարախոսությունը) մի կերպ գոյատեւեց մինչեւ 1988-ի ճգնաժամը:

Իսկ դեպքական խաղաքաղաքականությունը շարունակում էր նոպատակ հետապնդել, «խթանելով» արտադրությունները, փակել սղաառողական տուկայի ճեղքվածքները: Բայց ի՞նչ սպասվեց. ձեռնարկությունների տնօրինմանը թողնվող միջոցների ավելացմանը զուգընթաց դեպքությունն իր ձեռքում դահեց իշխանության աղբյուրը՝ նյութատեխնիկական կենտրոնացված բաշխումը: Ի հետեւանք սրա ձեռնարկության տնօրինմանը մնացած անկանխիկ միջոցները, որոնք աճում էին տարեցտարի, իրացում չէին գտնում, որն էլ հանգեցնում էր վերջիններիս արժեզրկմանը:

Սակայն այդ նույն ժամանակ իր գրավչությունը չէր կորցնում կանխիկ դրամը: Եւ արժեզրկված անկանխիկը աշխատավարձ կոչվող կամրջակով փոխակերպվեց կանխիկի: Պետական խաղաքաղաքականություն որոշող այսպիսիներում ոչ ոք ականջ չդրեց բանականության ձայնին, որը հազվադեպ, բայց այնուամենայնիվ հնչում էր եւ «ներսում» առաջադեմ գիտնականների կարծիքներում, եւ դրսից՝ խոր բարեկամական խորհուրդներում, որ հասարակական խորհրդի խթանումը կաղում է ոչ թե աշխատավարձի հետ (որը մենք եմք կատարում, որը սխալ է), այլ եկամտի:

Ինչեւէ, բնակչության մոտ կանխիկ դրամի ավելացման հեղեղի դեմն առնելու բոլոր փորձերը դատապարտված էին, արդյունքի չէին կարող տալ, քանզի դրամական վճարումների սահմանափակումների անհնար ճիգերն իսկ խփում էին աշխատանքի շահագրգռվածությանը, էլ ավելի խորացնելով տնտեսական ճգնաժամը:

Ըստ հեղինակավոր կարծիքների, նույնիսկ նման իրավիճակում դեռ ժամանակ չապրանքավորված դրամի ճնշումը դիտի կասեցվի բնակչության եկամուտները գերազանցող գների աճով: Եւ ըստ հեղինակավոր տեսակետների, կերկա տնտեսական իրավիճակը նախկին ԽՍՀՄ շրջանում գտնվող դեպքություններում ունի հետեւյալ երեք յուրահատկությունները, որոնց անտեսումը հղի է ամենալուրջ հետեւանքներով:

Առաջինը անկանխիկ դրամի արագացված փոխակերպումն է կանխիկի: Այսօր, երբ գրեթե վերացել են դասնեբները կանխիկի եւ անկանխիկի միջեւ, կանխիկ դրամի զանգվածը կարգավորվում կամ սահմանափակվում է ոչ թե դեպքական խաղաքաղաքականությամբ, այլ սղաառողական տուկայում ապրանքի առկայությամբ: Այդ դատճառով հարկ է նշել, որ տուկայի վրա գների աճի դատճառով բնակչության արժեզրկված խնայողությունների կողմից գործադրվող ինֆլյացիոն ճնշման թուլացումը որոշ ժամանակ ամբողջությամբ կարող է չեզոքացվել անկանխիկի վերափոխման հաշվին, որը դառնալով կանխիկ, նոր հարձակում կարող է ձեռնարկել:

Երկրորդ, համընդհանուր արժեզրկումը, առավել եւս որոշես սղաառողական տուկայի «սղեղանի», միշտ ուղեկցվում է աշխատանքի նկատմամբ շահագրգռվածության անկումով, որն մեզանում առանց այդ էլ ավանդաբար ցածր է:

Երրորդ, մեր էկոնոմիկան մեծ չափով կախված է ներմուծումից:

Այս ամենից բխող դարգունակ եւ բազմիցս ծեծված եզրահանգումների կողքին եւ դրանցից առավել, ըստ իս, հարկ է կանխանշել այն խնդիրները, որոնք դիտի լուծի դեպքությունը նվազագույն կայունություն ապահովելու համար.

- ամբողջ էկոնոմիկայի վերառուդդրդումը դեպի բնակչության դահանջմունքների բավարարումը,

- մեղմել բնակչության եւ ձեռնարկությունների համար հիդեր կամ ինչպես ասեն ընդունված է լուրջ թե կատակ ասել ֆիզիկիդեռիֆլյացիայի հետեւանքները:

Թե որո՞նք են սրանց ճանապարհները, դա արդեն այլ, հանգամանալից խոսակցության նյութ է:

ՄԱՐԳԱՐ ՄԵՆԵՋՅԱՆ
Մեկնաբան

Կարճ

Վրաստանում նախատեսվում է ավելացնել ռազմական տեխնիկայի, զենքի եւ զինամթերքի արտադրության ծավալները. Կառավարության որոշման համաձայն, հանրապետությունում ստեղծվել է մի քանի հարյուր միլիոն ռուբլու նյութական արժեքների անմեղսնմխելի դաշար: Այդ թվում նավթամթերք, երկաթմետաղվածք, սեւ եւ գունավոր մետաղի գլանվածք, երկաթգծի սարքավորում, կաղի միջոցներ, ռիմիական արտադրանք, ռեսինատեխնիկական եւ էլեկտրատեխնիկական արտադրանք, կաբելներ, մեխանիզմներ, դեղորայք: Այդ դաշարը կօգտագործվի միայն բացառիկ դեպքերում: ԻՖ

4 կաղանավարներ փախուստի փորձ են ձեռնարկել Վոլոգդայի մարզի Վիսեգրա քաղաքում գտնվող ժամանակավոր դահդանման մեկուսարանից: Նրանք, մոտ կանչելով հերթապահին, ասեն ցուր են գտնել նրա երեսին եւ մի քանի անգամ մեսագյա շերեփով խփել գլխին: Սակայն հաջարի դահակն իր մեջ ուժ գտավ զանգահարել հեռախոսով այն դահին, երբ հանցագործները կռվում էին նրա ընկերոջ հետ: Սենամարտի ելքը որոշեցին ավտոմատավորները, որոնց հետ հանցագործները չցանկացան գործ ունենալ:

Սնարք

Պետերբուրգի դետավտոտեսչության տվյալների համաձայն, անցյալ տարի քաղաքի տարածքում գողացվել է մոտ 7 հազար ավտոմեքենա: Եթե նախկինում գողացված մեքենաների մեծ մասը տարվում էր քաղաքամերձ շրջաններ, ապա այժմ այդ ցուցանիշը նվազել է: Ներքին գործերի շրջբաժինների հատուկ ջոկատների ավելացումը թույլ տվեց քաղաքը «փակել» դետավտոտեսչության դահակակետերով եւ վերահսկել ավտոմոբիլների երթեւեկությունը: Ավտոտեսչության դեկավարությունը որոշել է հատուկ ստորաբաժանումներ ստեղծել փոխադրամիջոցների գողությունների դեմ դայքարելու համար: ԻՖ

Գրքան

Բաքվի եւ Անկարայի արձագանքը Թեհրանի բանակցություններին

Դաշնակցային Ռուսաստանի արտգործնախարար Անդրեյ Կոզիրեւի այցելությունը Թեհրան եւ նրա բանակցությունները Իրանի նախագահ Ռաֆսանջանիի, արտգործնախարար Վելայեթիի հետ մեծ անհանգստություն են առաջացրել Անկարայում եւ Բաքվում, հաղորդում է «Ազատություն» կայանը: Այստեղ, Բաքուն աղմուկ է բարձրացրել բանակցությունների արդյունքների շուրջ, փորձելով միջազգային հանրությանը ներկայացնել, թե դրանք ուղղված են Ադրբեջանի դեմ եւ ծառայում են Հայաստանի հանրապետության շահերին: Բաքուն խիստ դժգոհ է Ռուսաստանի եւ Իրանի միջեւ ծեռք բերված այն հասկացությունից, ըստ որի Հայաստանի համար նշանակալի օտարական բեռները Կասպից ծովով կտեղափոխվեն դեպի Իրանի էնզելի նավահանգիստը, իսկ հետո ցամաքով, Մեղրու շրջանի տարածքով Հայաստան: Բաքվի դատասխանական շրջանակների կարծիքով, դա վթուլացնի շրջափակման ազդեցությունը Հայաստանի վրա, որի միջոցով Ադրբեջանը հույս ունի Հայաստանին դարտադրել առավելագույն զիջումների գնալ խաղաքաղաքական հարցերում: Բաքուն անհանգստացած է նաեւ Իրանի կողմից Հայաստանին գազ մատակարարելու հնարավորությամբ, որը, նրա կարծիքով, ի չիք կդարձնի Ադրբեջանի գործուն ջանքերը Հայաստանը զրկելու էլեկտրաէներգիայից: Իսկ որոշեցի այս բոլորին առավել ազդեցիկ եւ միջազգային բնույթ տվի, Բաքուն տեսակետ է տարածում, թե ռուս-իրանական մերձեցումը դատասելի է եւ ընդհանրապես շրջանի երկրների, եւ դրանցում ժողովրդավարության զարգացման համար:

Դատասխանակի Բաքվի այս հիստերիան մի կողմից նոպատակ ունի Արեւմուտքին դրդել ճնշում գործադրելու Ռուսաստանի վրա, «իսլամական արմատականության դատասալիքի» օգտին հետ իր հարաբերությունները խստացնելու դատանքով, ըստ-կողմից եւս մեկ անգամ ընդգծում՝ Հայաստանն Իրանի հետ կատող Մեղրու շրջանի ստրատեգիական նշանակությունը եւ Ադրբեջանի բավարար հիմքերն այդ տարածքի նկատմամբ կենսական շահագրգռվածություն ցուցաբերելու հարցում:

Իր անհանգստությունը չուշացրեց նաեւ Թուրքիան, որի արտգործնախարար Հիմեթ Չեթինի նամակն արդեն ստացում է Անդրեյ Կոզիրեւին Մոսկվայում, Թեհրանից վերադառնալուց հետո: Նամակի դարունակության վերաբերյալ մանրամասնություններ չեն հաղորդվում, սակայն, դիտորդների կարծիքով, այն ռուս-իրանական մերձեցմանը դիմակայող առաջարկ-նախազգուշացումների ենթատեքստ դետք է ունենա: Կայանի մեկնաբանի կարծիքով, Իրանը նախկին ԽՍՀՄ հարավում շոշափելի առավելություններ է հասնում Թուրքիայի նկատմամբ այն բանից հետո, երբ դատասխանական Թեհրանը որդեգրեց նորանկախ երկրներում կայունության դահդանմանը նոպաստելու ստրատեգիան եւ իր ներքաշմանը շրջան սկսեց իրականացնել ոչ թե հակառակ Ռուսաստանի, այլ նրա հետ սերտորեն համագործակցելով եւ հաշվի առնելով նրա կենսական շահերը նշված շրջանում: Դիտորդների կարծիքով, ռուս-իրանական համագործակցության բավարար եզրեր կան նաեւ Աֆղանստանում, ուր երկուսն էլ շահագրգռված են երկրի միասնականության եւ քաղաքական կայունության դահդանման մեջ, ինչպես նաեւ զենքի առեւտրի ոլորտում, ուր Իրանը ռուսական զենքի կարողունակ սղաառող է: Ներառյալ սուզանավերը: ■

Ժողովի հրավեր

Սույն թվականի ապրիլի 3-ին, ժամը 13.00-ին կուսակցության գրասենյակում (Կողբունի 19ա, 3-րդ հարկ) տեղի կունենա Ա. Չոպանյան ակումբի անդամական ժողովը:

Ա. Չոպանյան
ակումբի վարչություն

digitised by A.R.A.R.@

Միջին Արևելք

ՍՈՒՐ ՇՐՋԱԴԱՐՁԵՐ ԵՎ ՄՈՒԹ ՀԵՌԱՆԿԱՐՆԵՐ

Մարտի 11-ին «Ալ-Նահար» լիբանանյան օրաթերթում լիբանանյան հանալսարանի աշխարհագրության բաժնի նախագահ Մուրին Հաղաղը հոդված է տպագրել «Միջին Արևելքը համաշխարհային փոփոխությունների մեջ» վերնագրով: Հեղինակը բանիր գույներով է նկարագրում Մ. Արևելքի ներկան եւ հեռանկարները: Ակնհայտ է, որ նա հոդվածը գրել է ազգային ծախակողմյան դիրքերից, ինչպես նաեւ շրջանում տիրող անկայուն իրավիճակի մտահոգությամբ: Որոշ կրճատումներով ներկայացնում ենք արաբ գրողի տեսակետը:

Եթե Միջին Արևելքը կազմված է այն երկրներից, որ խաչաձեւվում են Պաղեստինի, նավթի եւ ջրի խնդիրներն ու տագնապները, այլ խոսքով՝ ազգային, տնտեսության զարգացման եւ բնաշրջանության հարցերը, ապա հիմնական հակասությունն այն է, որ նա հանդիսանում է գլխավոր մայրցամաքների աշխարհագրական եւ մարդկային կենտրոնը, միաժամանակ՝ նա մի «կողմ» է, որի կամքն ու դաշարները խլված են համաշխարհային արտադրողականության կապիտալիստական համակարգի «ներկայացուցիչների» կողմից: Այդ մեխանիզմի կենտրոնները, որոշ դասավորությամբ, բաշխված են ԱՄՆ-ի, Արեւմտյան Եվրոպայի եւ Ճապոնիայի միջեւ:

20-րդ դարի վերջում աշխարհում ստեղծված իրավիճակի սվերի ներքո, երբ ԱՄՆ-ը ջանում է ամրապնդել իր բացարձակ առաջնորդությունը երկրագնդի վրա, Միջին Արեւելքի ժողովուրդները զանազան ձեւերով խարխափում են ծանր դժվարությունների մեջ, որի դաշտանն Իսրայելի ռազմական գերազանցությունն է, որն օրգանապես կապված է ամերիկյան գերիշխանության հետ: Իրականում աշխարհում չկա մի վայր, որտեղ ԱՄՆ-ը միջամտած չլինի՝ հեղաբերումներով, ռազմական ուղղակի թե անուղղակի միջամտությամբ կամ էլ տնտեսական եւ ֆինանսական ճնշումներով: Ուշագրավ է այն, որ Եվրոպան եւ Ճապոնիան միշտ ԱՄՆ-ին աջակցողի եւ դաշնակցողի կեցվածք են որդեգրել, թեեւ երբեմն դժկամությամբ: Միայն Ֆրանսիան փորձեց սառը դաստրազմի տարիներին ԱՄՆ-ից տարբեր յուրահատուկ քաղաքականություն վարել, մանավանդ Դը Գոլի իշխանության օրոք: Դրգոյան ռազմավարության հիմքերից մեկն այն էր, որ Եվրոպան հասներ լիակատար անկախության ԱՄՆ-ից: Այս ուղուց, թխեց միջինարեւելյան մի քաղաքականություն, որը հաճախ առաջացնում էր ԱՄՆ-ի եւ Իսրայելի զայրույթը: Դը Գոլից հետո այս ձգտումը երկար չշարունակվեց, քանի որ Ֆ. Ժ. դ'Էստենի ժամանակ նվազեց Ֆրանսիայի միջինարեւելյան քաղաքականության ծավալը: Այնուհետեւ շարունակվեց Ֆրանսիայի քաղաքականության վատթարացումը ձախ սոցիալիստների օրոք, երբ Ֆ. Միտերանը հրաժարվեց միջինարեւելյան յուրահատուկ քաղաքականությունից եւ կցվեց ԱՄՆ-ին որպես նրան սատարող եւ լրացնող ուժ:

Սառը դաստրազմից առ այսօր Միջերկրական ծովը, հատկապես նրա արեւելյան ավազանն առանձնանում է ամերիկյան եւ խորհրդային ռազմական ծովուժի առկայությամբ: Ըստ տարբեր տեղեկությունների, Միջերկրականում կան բավականաչափ ատոմային մարտագլխիկներ, որոնցից ավելի քան 40-ը ընկղմվել են այս ծովում, որի դաշտառով առաջացել է այնպիսի կեղտոտվածություն, որն ավելի բարձր է, քան ցանկացած ծովում կամ օվկիանոսում: Սա մեծ վտանգ է պարունակում, նկատի առնելով Միջերկրականի նեղությունը եւ նրա ափերի խիտ բնակեցվածությունը:

Իր ուժերը կուտակելու առումով Միացյալ Նահանգների դաստրվակը խորհրդային հակառակորդին դիմակայելն էր: Սակայն վերջինիս առճակատման բնամարքակից հեռանալը չնվազեցրեց այդ կուտակումների ծավալը, այլ հակառակը՝ ընդլայնվեց ամերիկյան ռազմական ներկայության տարածքը, երբ նվաճվեց Ծոցը, որին հաջորդեց հեսարրիր ափիանումը աֆրիկյան եղջյուրում (Սոմալի): Ներկայումս ամերիկյան Կոնգրեսի կուլիսներում քննարկվում է 6-րդ նավատորմի հրամանատարության տեղափոխումն Իտալիայից Իսրայելի Հայֆա նավանահանգիստ:

Այս ամենից հետո թվաց, թե Միջին Արեւելքի հարցերը վերադարձվեցին ամերիկա-իսրայելյան ուխտին, որը եւ դարտադրեց բանակցություններն արաբների եւ Իսրայելի միջեւ: ԱՄՆ-ի ճնշումը Միջին Արեւելքի նկատմամբ ցույց տվեց շրջանի տարբեր երկրների մուր հեռանկարների դաստերը:

Օրինակ, Եգիպտոսը տառապում է հասարակական անկայունությունից, որի արմատները հասնում են Քեմփ Դեյվիդի համաձայնագրերին, որոնք ցնցեցին եգիպտական ընդհանուր խառնվածքը, ուսի հասարակական խավերի մեծամասնությունը բոյկոտեց համաձայնագրերով նախատեսված բնականոնացման մեխանիզմը: Հակասություն ստեղծվեց ժողովրդի եւ կառավարության միջեւ, վնասվեցին զարգացման ծրագրերը, արվեցին տնտեսական խնդիրներ եւ ճեղքվածքներ առաջացան մի շարք դրտրներում, որոնցից ամենավտանգավորն ածող միջհամայնքային խնդիրությունն է Փղած արմատականների եւ քրիստոնյա դրդիների միջեւ: Հոռմի դաստը Սուդան (առաջին անգամ) եւ հարակից երկրներ այցելության ժամանակ ընդգծեց դավանանքի ազատության հարգման անհրաժեշտությունը: Սա ազդանշան էր նաեւ Եգիպտոսի համար:

Իրականում Սուդանի իրադրությունն ավելի վատ է, քան Եգիպտոսինը, քանզի այդ երկիրը փաստորեն բաժանված է հարավի եւ հյուսիսի միջեւ 10 տարվա արյունահեղ դաստրազմներից հետո, որոնք կործանեցին դրության հիմքերը:

Իսկ Եմենի երկու հատվածների միաանությունը վերածվել է միջցեղային բախումների, որոնք ընդհատ հասել են քաղաքացիական դաստրազմի շեմին, այն էլ առանց հստակ քաղաքական նպատակների: Այս կաղակցությամբ իշխանություններն օրըստօրե դժվարանում են հսկել իրադարձությունները:

Սաադյան Արաբիայում առաջին անգամ բարձրանում են բողոքի կոչեր մզկիթներում, մի երեւույթ, որը Ֆահդ բազավորին դրդեց շեյխերին եւ ուլեմաներին հանդիպել՝ այդ բացառիկ երեւույթները վերացնելու նպատակով, որոնք հաջորդեցին Արաբական թերակղզի ամերիկյան ափիանումին, Ծոցի դաստրազմին եւ դրանց հետեւանքներին: Իսկ Քուվեյթն ու Ծոցի մյուս պետություններն առդում են վերացման սդառնալիքի եւ դրան հետեւող ամերիկյան հարատեւ առկայության մտավախությամբ, որն առաջ է բերում սուր լարվածություն եւ սահմանային վեճեր, որոնք իրենց հերթին դաստճառ են դառնում ռազմական ընդհարումների եւ հակամարտությունների:

Իսկ Իրանին կործանելուց հետո այն դրվեց բաժանման եզրին, եւ նրա ճակատագիրը կախված է այն աշխարհաքաղաքական զարգացումներից, որոնք կործանեցին դրության հիմքերը:

Իսկ Եմենի երկու հատվածների միաանությունը վերածվել է միջցեղային բախումների, որոնք ընդհատ հասել են քաղաքացիական դաստրազմի շեմին, այն էլ առանց հստակ քաղաքական նպատակների: Այս կաղակցությամբ իշխանությունները օրըստօրե դժվարանում են հսկել իրադարձությունները:

Սաադյան Արաբիայում առաջին անգամ բարձրանում են բողոքի կոչեր մզկիթներում, մի երեւույթ, որը Ֆահդ բազավորին դրդեց շեյխերին եւ ուլեմաներին հանդիպել՝ այդ բացառիկ երեւույթները վերացնելու նպատակով, որոնք հաջորդեցին Արաբական թերակղզի ամերիկյան ափիանումին, Ծոցի դաստրազմին եւ դրանց հետեւանքներին: Իսկ Քուվեյթն ու Ծոցի մյուս պետություններն առդում են վերացման սդառնալիքի եւ դրան հետեւող ամերիկյան հարատեւ առկայության մտավախությամբ, որն առաջ է բերում սուր լարվածություն եւ սահմանային վեճեր, որոնք իրենց հերթին դաստճառ են դառնում ռազմական ընդհարումների եւ հակամարտությունների:

Իսկ Իրանին կործանելուց հետո այն դրվեց բաժանման եզրին, եւ նրա ճակատագիրը կախված է այն աշխարհաքաղաքական զարգացումներից, որոնք կհետեւեն արաբ-իսրայելյան խաղաղության բանակցություններին: Իրանի դաշնակից Հորդանանը չունի որեւէ ռազմավարություն, որով կողմնորոշի իր ընթացքը հետագա անցուդարձի մեջ:

Թուրքիան, որ ձգտում էր Ծոցի դաստրազմում Արեւմտյան ուխտի հետ իր համագործակցությունից դստուններ քաղել, այժմ տանջվում է իր հարավ-արեւելյան կողքում խրված քրդական սվինից, որտեղ բանակը փորձում է տարբեր միջոցներով ոչնչացնել այնտեղ գտնվող անջատողական թեժ կետը:

Մնայն Սիրիան եւ Իրանն են առանձնանում իրենց ներքին կայունությունը հաջողությամբ դահդանելու հատկությամբ եւ շրջանի խնդիրներին վերաբերվում են սեփական տեսակետից ելնելով՝ իրենց կենսական շահերի համաձայն, մի բան, որ երկու դետությունները մղում է միմյանց հանդեպ առավել համերաշխ լինել՝ անկախ նրանց միջեւ եղած գաղափարախոսական տարբերությունից, որը հասնում է հակասության աստիճանի:

Փաստորեն, երբ կրոնական գործոնը իրանական հասարակության մեջ կազմում է ազգային միասնության կարեւորագույն տարրերից մեկը, առա քաղաքական հակում ունեցող կրոնական քարոզչությունը Նեղոսի հովտի (Եգիպտոս, Սուդան) եւ բերրի մահիկի (Իրաք, Սիրիա, Լիբանան) երկրներում հանդիսանում է միջհամայնքային խռովությունների կոչ՝ որպես դետության հիմքերի քանդման սկիզբ: Այդ դաստճառով՝ Դամասկոսը քաղաքական ուղղվածություն ունեցող կրոնական շարժումների հետ ունեցած իր վեճը շուտ լուծեց: Եւ առանց տատանվելու, նա ամուր դաշինք կնքեց իսլամական Իրանի հետ, երբ վերջինս տաղալեց Իսրայելի դաշնակից շահին: Դրանով իսկ Սիրիան ամրապնդեց առճակատման եւ մանեւրելու իր հնարավորությունները: Այս դաշինքը «իրանական իսլամականության» եւ «արաբական ազգայնականության» միջեւ, որն առերեւույթ անհրամաբանական է, հիմնված է այն բանի վրա, թե երկու վարչակարգերը որքանով կարող են տկուն մնալ ընդդեմ այն փոթորիկների, որոնք հարվածում են նրանց շրջակայքին:

Միջինարեւելյան այս գոյավիճակին դեմ հանդիման շրջանի դետությունները ակնկալում են կարճ շրջադարձեր, որոնք հավանաբար ծնունդ կառնեն արաբ-իսրայելական բանակցություններից, որ կուսակվում են փշոտ խնդիրների թրթռաձարները:

Դատարտեց
ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՄՈՎՍԵՍՅԱՆԸ

Ռուսաստան

Գներն աճել են առանց առաջարկի համարժեք աճի

Ժենեի խոշորագույն եւ հնագույն մասնավոր բանկերից մեկի ֆինանսավերլուծական վարչության դեկավար Պ. Մերչիանին «Ժուռնալ դը Ժենե» թերթում Ռուսաստանի բարեփոխումների դաստությունը հիշեցնելով գրում է. «Ազատ արձակվեց գների մեծ մասը, սակայն արտադրության գերակշիռ մասը կենտրոնացված մնաց խոշոր ձեռնարկություններում, որոնք մենաշնորհային դիրք են զբաղեցնում եւ օգտվում են նպաստավոր գներով կատարվող մատակարարումներից: Դրա հետեւանքով տեղի է ունեցել դարձարես գների աճ առանց առաջարկի համարժեք աճի, քանի որ բացակայում է մրցակցությունը:

Ձեռնարկությունները չիրացվող ապրանքների արտադրության փոխարեն սկսել են առաքումներով ստացվող նյութերը վերավաճառել ազատ գներով, հրաժարվելով գրոյանելով խոշոր գումարներ: Արտահանության նվազումը դատկերացնում է տալիս այդ հափշտակումների ծավալների մասին: Բանն այն է, որ առաջին հերթին հափշտակվում է հենց արտահանական արտադրանքը: Արեւմուտքի գնահատականների համաձայն, «չհայտարարված արտահանությունը» կազմում է տարեկան մոտ 20 միլիարդ դոլար, որի առնվազն մեկ երրորդը մնում է արտասահմանում:

Դեղի արժեզրկում եւ ռուբլու փլուզում տանող վճռական շրջադարձ եղավ ձեռնարկությունների համար վարկային աղբյուրների բացումն այն բանից հետո, երբ խորհրդարանը հաղթեց Ռուսաստանի կենտրոնական բանկի վերահսկման դայքարում: Արժեզրկումը վերահսկելի դարձնելու բոլոր փարձերը ձախողվեցին դրանց անհետեւողականության եւ արդյունաբերական լոբիի ճնշման դաստճառով, որը փորձում է դահդանել արտասահմանյան համակարգը եւ խուսափել գործազրկության դայքարից»:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Եվրոպա

Եվրոպական եռյակը Միջին Արեւելքում

Մարտի 30-ին Ամման ժամանեց այսպես կոչված «Եվրոպական եռյակ»-ը Մեծ Բրիտանիայի, Դանիայի եւ Բելգիայի բարձրաստիճան դիվանագետները, որոնց նպատակն է միջինարեւելյան խաղաղ կարգավորման ընթացքին մասնակցող երկրների հետ բանակցությունների միջոցով նպաստել դրա հաջողությանը, հաղորդում է RFI կայանը: Հորդանանից հետո «Եվրոպական եռյակը» կայցելի նաեւ բանակցություններին մասնակցող մյուս երկրների մայրաքաղաքները:

Կայանը հաղորդում է նաեւ, որ Եգիպտոսի նախագահ Հոսնի Մուբարաքը դաշտոնական այցով կժամանի Վաշինգտոն, որ արաբա-իսրայելական բանակցությունների խնդրի շուրջ խորհրդակցություններից-բացի կքննարկվեն երկկողմ հարաբերություններին վերաբերող խնդիրները: Մասնավորապես, Եգիպտոսի համար մեծ կարեւորություն ունեցող ամերիկյան օգնության խնդիրը: Կապված նախագահ Բիլ Քլինտոնի նոր տնտեսական քաղաքականության հետ, սպասվում է, որ ԱՄՆ-ը նաեւս կրճատելու է Եգիպտոսին հատկացվող ամենամյա օգնությունը, որը կազմում է 2 միլիարդ դոլար:

Նախագահ Մուբարաքի կարծիքով, այդ քայլը շոշափելի հարված կլինի երկրի տնտեսությանն ու քաղաքական կայունությանը: Նա գտնում է, որ իսլամական արմատականության տարածման համար դարարս հող է ստեղծում նաեւ եւ առաջ երկրի տնտեսական թերզարգացումը եւ նրանից բխող սոցիալական բարդ իրավիճակը: Ուստի, Մուբարաքի կարծիքով, արմատականության սդառնալիքը կանխելու էական հնարավորություններից մեկը Եգիպտոսին տնտեսական օգնության ավելացումն է. նրա տնտեսության մեջ օտարերկրյա կապիտալի եւ գործարար մարդկանց ներգրավումը:

Միացյալ Նահանգներից հետո նախագահ Մուբարաքը կայցելի Գերմանիա եւ Մեծ Բրիտանիա:

Միաժամանակ կայանը հաղորդում է, որ Իսրայելի բանակցած Գազայի տարածքում հրեա վերաբնակիչները հրահրել են մեկ մզկիթ եւ արաբների մի քանի բնակելի տներ: ■

Լուրերի Հոսք

Առավել բարենպաստության վիճակ Թուրքմենստանին

Միացյալ Նահանգներն առավել բարենպաստության վիճակ են շնորհել Թուրքմենստանին, որը ցայսօր աշխարհի մի շարք երկրների, այդ թվում նաեւ նախկին խորհրդային հանրապետություններ Վրաստանի, Տաջիկստանի, Ուզբեկստանի եւ Ադրբեջանի հետ զրկված էր այդ վիճակից մարդու իրավունքների հարցում խախտումների առկայության դաստճառով, հաղորդում է «Ազատություն» կայանը: Այս վիճակի շնորհման վերաբերյալ փաստաթուղթը ստորագրել են ԱՄՆ-ի առեւտրի նախարարն ու Թուրքմենստանի նախագահ Ս. Նիյազովը, վերջինիս ԱՄՆ մասնավոր այցելության ժամանակ: Փաստաթուղթն ուժի մեջ կմտնի Կոնգրեսի վավերացնելուց հետո միայն, որի ընթացքում, դիտորդների կարծիքով, կարող են բարդություններ առաջանալ, կապված Թուրքմենստանում մարդու իրավունքների խախտման խնդրի հետ: Կայանը տեղեկացնում է, որ Թուրքմենստանի նախագահը Միացյալ Նահանգներ է այցելել ԱՄՆ-ի նախկին դետքարտուղար, ՆԱՏՕ-ի գլխավոր հրամանատար Ալեքսանդր Հեյգի մասնավոր հրավերով: ԱՄՆ-ում բրիտանական BBC կայանի թղթակցին տված հարցազրույցում Ս. Նիյազովն ասել է, թե սխալ է խոսել այն մասին, որ Թուրքմենստանում իր կողմից անձի դաշտամունքի է ձեւավորվում: «Անձի դաշտամունքը սովետական ոճով, կամ տոտալիտարիզմը խորհրդային իշխանության տարբերակով ուղեկցվում է մարդկային զոհերով եւ այլախոհների հետապնդումներով: Իսկ մեզ մոտ դա լիովին բացակայում է: Պարզապես ես համոզված եմ, որ անցումային փուլերում անհրաժեշտ է ուժեղ իշխանություն, որը զերծ կդահի երկիրն աղետներից», հայտարարել է Նիյազովը:

Սարաեւոյում գնդակահարվեցին 2 սերբեր

Իրրեւ դաստրազմի հանցագործ երեքշաբթի Սարաեւոյում դատարանի առաջ կանգնեցին սերբ 2 զինվորներ, որոնց դեմ արձակվեց գնդակահարության վճիռ: Նրանցից մեկը խոստովանեց, թե իրոք բռնաբարել եւ սպանել է բազմաթիվ իսլամ կանանց, իսկ մյուսը պնդեց, թե անմեղ է եւ թե հարցաքննության ընթացքում իրեն ստիպել են կեղծ խոստովանություններ անել: Բոսնիայում ՄԱԿ-ի խաղաղարար ուժերի հրամանատար Ֆիլիպ Սորիանը բողոքեց կատարված դատավարության դեմ, հայտարարելով, որ նման ընթացքները դետք է կատարվեն երկրում դաստրազմական վիճակի ավարտից հետո, միջազգային տայանների առաջ միայն:

Նազարբաեւ. Վավերացնել ԱՊՀ կանոնադրությունը

Ղազախստանի նախագահ Նուրսուլթան Նազարբաեւն արտահայտվել է ԱՊՀ կանոնադրության շուտափույթ վավերացման օգտին: Երեքշաբթի օրը Ալմա Աթայում ելույթ ունենալով ԳԽ նստաշրջանում, նա ընդգծել է, որ ինքն անում է հնարավոր ամեն ինչ այնպիսի միջդետական կառույցի դաստիրման եւ ներգործունեության համար, ինչդիսին է ԱՊՀ-ն: Նազարբաեւը նշել է, որ կանոնադրությունն ստորագրած յոթ դետություններն այժմ դետք է լուծեն չորս գլխավոր հարցեր, այդ թվում դետք է ստեղծեն «համաձայնեցված վալյուտավարկային քաղաքականությամբ բնականոն բանկային միություն, տնտեսագիտական կոմիտե, որը կհետեւի ստորագրված համաձայնագրերի կատարմանը, ինչպես նաեւ ապահովել միասնական դաշտպանական տարածք եւ վերաբերմունք ստանձնել կանոնադրությունը չստորագրած դետությունների նկատմամբ»: Նա նշել է, թե այդ հարցին առնչվող իր առաջարկությունները ինքը բարադրել է ԱՊՀ երկրների ղեկավարներին հղած հեռագրում, որին «բոլորն արձագանքել են», եւ հիմա խոսքն այն ժամկետների մասին է, թե «ամենքը երբ են հավաքվելու»: Չորեքշաբթի Ղազախստանի ԳԽ վավերացրեց ԱՊՀ կանոնադրությունը: ԻՏ

digitised by A.R.A.R.@

Լուրերի Հոսք

Տաջիկսան. Իրադրությունը վերահսկվում է

Տաջիկսանի ղեկավարությունը «լիովին վերահսկում է իրադրությունը Խաթլոնի մարզում, որտեղ երկուշաբթի օրն ընդհարման հետեւանքով տուժողներ էին կառավարանոց ժողովրդական ճակատի ղեկավար Սանգակ Սաֆարովը եւ հայտնի դաշտային հրամանատար Ֆայզալի Սեիդովը: Այս մասին Ինտերֆաքսին հայտարարեց Տաջիկսանի ազգային անվտանգության կոմիտեի նախագահ Սայդամիր Զուխուրովը: Նրա խոսքերով, դեռ վաղ է խոսել միջադեպի դատճառների մասին, որի ընթացքում ժողովրդական երկու ղեկավարները միմյանց դեմ զենք էին գործադրել: Կուրգան Թյուբե մեկնած օպերատիվ խումբն առայժմ չի հաղորդել հետաքննության արդյունքների մասին: Ս. Զուխուրովը հերքել է լուրերը Կուրգան Թյուբեում անկարգությունների, իսկ ժողովրդական ջոկատներում զորահավաք սկսելու մասին: ՌՖ

Հանրաքվեին 20 մլրդ ռուբլի

Ռուսաստանի Գերագույն խորհուրդը երեքշաբթի օրը հատկացրեց ապրիլի 25-ի հանրաքվեի նախապատրաստման եւ անցկացման ծախսերի նախահաշիվը, որը կազմում է 20 մլրդ 402 մլն 940 հազ. 200 ռուբլի: Բացի դրանից, նախատեսված են 1500 մլն ռուբլու դրամական դահեստային միջոցներ: Խորհրդարանի որոշմամբ ֆինանսների նախարարությանը եւ հանձնաժողովին հանրաքվեի կենտրոնական հանձնախմբին հանձնարարված է հանրաքվեի ավարտից հետո հաշվետվություն ներկայացնել դրամական միջոցների փաստացի ծախսման վերաբերյալ: ՌՖ

Այցագիր Ուկրաինա մտնողների համար

Օտարերկրյա հաղորդագիրները Ուկրաինայի տարածք մտնելիս պետք է անձնագրերից բացի ունենան մուտքի այցագրեր: Դա կախված չէ նրանց երկրների հետ ստանձնային պետության առկայությունից կամ բացակայությունից: Սա է այցագրերի ձեւակերպման ժամանակավոր կարգի հիմնական դրույթը, երեքշաբթի օրը ՌՖ-ին հայտնեցին Ուկրաինայի արտգործնախարարությունում: Այցագրերը կձեւակերպվեն արտաքին անձնակազմում եւ բացառիկ դեպքերում սահմանային անցակետերում: Ընդամենը 72 ժամվա մուտքի այցագիրը կարժենա 50 ամերիկյան դոլար: Լեհաստանի, Հունգարիայի, Կուբայի, Բուլղարիայի, Ռումինիայի, Սլովենիայի, ԿԺԴՀ-ի, Վիետնամի, Լաոսի, Չեխո-Սլովակիայի եւ Հարավսլավիայի հետ նախկին ԽՍՀՄ հանձնայնագրերով սահմանված ուղեւորությունների անայցագիր ռեժիմը պահպանվում է, հաշվի առնելով այդ երկրների եւ դրանց իրավահաջորդների հետ Ուկրաինայի կնքած երկկողմ հանձնայնագրերի դրույթները: Այցագրային ռեժիմը չի տարածվում նաեւ նախկին ԽՍՀՄ պետությունների վրա: ՌՖ

Քրդերը պահանջում են գաղթականի կարգավիճակ

Մոսկվայում ՄԱԿ-ի գաղթականների գործերի գերագույն կոմիսարի ներկայացուցչության մոտ գաղթական քրդերի կոմիտեի ակտիվիստները երեքշաբթի օրը պահանջեցին գաղթականի կարգավիճակ եւ աջակցություն Արեւմտյան Եվրոպայում երկիր մեկնելու գործում: Ներկայումս Մոսկվայում, քրդական կոմիտեի ակտիվիստ Յասին Քադիր Սայիդի խոսքերով, գտնվում են իրենցի մոտ 2000 քուրդ գաղթականներ, որոնք Ռուսաստան են եկել 1991 թ. քրդերի զանգվածային զինված արտաքսման ճնշումից հետո: ՌՖ

Օսիայից փորձել են դուրս բերել վառելիք եւ մեքենաներ

Հյուս. Օսիայի ներքին գործերի նախարարության տվյալների համաձայն, հանրապետության իրավապահ մարմինների աշխատողները կալանել են 35 ավտոմեքենա, որոնցով առանց հանձնարարական փաստաթղթերի փորձել էին հանրապետությունից դուրս բերել վառելիք եւ [illegible] Նախնական [illegible] եղած է բերը [illegible] ՌՖ

Մտորություն

Ֆրանսիայի ռադիոյի փառատոնը

Այն անցկացվեց երրորդ անգամ Փարիզում, փետրվարի վերջին երեք շաբաթվա ընթացքում: «Ներկայություններ» անվանման արդարացվում է տարբեր երկրների երաժշտության ցուցադրմամբ: Այս տարի շեշտը դրվեց Ռուսաստանի երաժշտության վրա (այդ փառատոնի ենթավերնագիրն էր «Ի դարձիվ ռուսների»): Ֆրանսիայի ռադիոն այս փառատոնն իրականացրեց 1988-ին Մոսկվայում: Դենիսովի նախաձեռնությամբ ստեղծված ժամանակակից երաժշտության ասոցիացիայի (ԺԵԱ) համագործակցությամբ: Հատուկ փառատոնի համար Ֆրանսիայի ռադիոյի դատվիրած 17 ստեղծագործություններից վեցը դատկանում էր ԺԵԱ-ի անդամներին: Դրանցից մեկը կամերային անսամբլի համար «Առակի» հեղինակ հայ կոմպոզիտոր Ատոս Զոհրաբյանն էր:

Մի քանի խոսք փառատոնի մասին, ելնելով ձեռքս ընկած ծրագրից: Այն ընդգրկում էր 18 համերգ, որոնցում կատարվեցին 53, առավելագույնս ժամանակակից կոմպոզիտորների երաժշտություն: Տեղի ունեցավ 26 ստեղծագործության դրեմիերա, այդ թվում Ա. Զոհրաբյանի, 24 ստեղծագործություն առաջին անգամ հնչեցին Ֆրանսիայում: Հեղինակների շրջանակը բավական լայն էր. ընտրության սկզբունքով կարելի է թվարկել մի կողմից ֆրանսիացիների կամ ֆրանսիական մշակույթի հետ կապված արտասահմանցիների, մյուս կողմից՝ ռուսաստանցի հեղինակների ներկայացումները (կամ «ներկայությունը»): Ճիշտ է, Ռուսաստանն այստեղ դատվամանական էր ընկալվում: Այն ներկայացրել էին Մոսկվան, Սանկտ-Պետերբուրգը, Կիեւը, Խարկովը, Տաշքենդը, Բաքուն, Երեւանը եւ այն ռուսներ (Շնիտկե, Գուբայդուլինա, Վոլկոնսկի), որոնք արդեն Ռուսաստանում չեն ապրում:

Այսպիսով, «Ֆրանսիա-Ռուսաստան. ստեղծագործության երկու դատ» ծրագրի ընտրության մեջ ընկավ մեր հրաշալի կոմպոզիտոր Ատոս Զոհրաբյանը: Ուրախ լինենք գոնե այդ ընտրության համար, քանի որ Հայաստանն ի վիճակի չէ ինքը ներկայացնել իր կոմպոզիտորներին: Ցավալի է, բայց փաստ: Փոխարենը Զոհրաբյանի «Առակը» մեծ հաջողություն ունեցավ, արդեն մամուլի լավ արձագանքներ հասել են Մոսկվա (ափսոս, երկար ադասկու հարկ կլինի, մինչեւ մեր փոստը դրանք հասցնի): Սակայն առանց մամուլի էլ, Զոհրաբյանի հաջողության վկայություններն են հանդիսանում նոր դատվերները ու նոր հրավերները ինչդես Ֆրանսիա, այնդես էլ ուշիարհի այլ երկրներ: Այս փառատոնը հեղինակի, նաեւ հայ երաժշտության համար այնքան կարեւոր նշանակություն ունեն, որ միայն մեր ձմեռային փորձություններից արգելակված ռեակցիան բույլ չի տալիս գնահատել դրանք դատ արժանվույն:

Ատոս Զոհրաբյանի այժմյան հանճարը մի քանի հոդված, այդ թվում եւ արտասահմանում, նրա երաժշտության վերաբերյալ դասախոսություններ ու ցուցադրումներ են կազմակերպել Մոսկվայի, Լենինգրադի, Վիլնյուսի կոնսերվատորիաներում. Զայզերբյենալե-91-ի ժամանակ նոյասել են նրա երաժշտության կատարմանը: Այժմ սիրով մեկ անգամ եւս ընթերցողին եմ ներկայացնում այդ խիստ ինքնատիպ կոմպոզիտորին:

Նա ծնվել է Երեւանում (1945), այստեղ էլ 1972 թվականին ավարտել է կոնսերվատորիայի կոմպոզիցիայի դասարանը՝ Գրիգոր Եղիազարյանի ղեկավարությամբ: Գրելու անհատական ոճը ձեւավորվեց դեռեւս ուսման տարիներին: Դրա համար էլ նրա ուսանողական տարիների ստեղծագործությունները այժմ էլ գեղարվեստական առումով հետաքրքիր են, քանի որ դրանցում որոշակի երեւում են ապագա ձեռագիրն ու գեղագիտական հակումները: Զոհրաբյանի երաժշտության յուրահատկությունն սկսվում է նրա ծայր աստիճան անհատական աշխարհընկալումից, որին նա անդավաճան է ավելի քան 20 տարի: Դա մանրակրկիտ վերլուծության եւ դրա հետ մեկտեղ բնական արտահայտչականության երբեւնց աշխարհ է: Նրա երաժշտությունը ոչ թե շրջակա աշխարհի, այլ հոգու մասին է: Նա նաղարհորդություն դեղի իր ներսը, հոգու ճանապարհորդությունը՝ ահա ինչդես կարելի է բնութագրել նրա երաժշտության բովանդակությունը: Նման ճանապարհորդությունն անմիջապես տրամադրում է ինքնավերլուծության ու մեղիտացիայի՝ արեւելյան մտածողության ընդհանուր գծեր, որոնք Զոհրաբյանը «ճշտում» է, հասակեցնում հայկական երաժշտության օրինաչափությունների միջոցով:

Նրան օտար են ազգագրության տարրերը, բանահյուսությունից կամ հոգեւոր երաժշտությունից մեջբերումները, այդուհանդերձ երաժշտության ազգային բնույթը (ինտոնացիայի ու ոիթմի շնորհիվ) ընկալվում է ստեղծագործության առաջին իսկ հնչյուններից: Եվ առավելագույնս նկատելի է, որ կոմպոզիտորական եղանակով ու կառուցվածքային մտածողությամբ մակարդակով Զոհրաբյանը արդի արեւմտահարդական ավանդույթների ժառանգորդն է: Սակայն էջերին է հաջողվում այդդես օրգանապես կապել Արեւմուտքն ու Արեւելքը:

Զոհրաբյանն առավելագույնս կամերային ստեղծագործությունների հեղինակ է: Դրանցից լավերի թվին է դասկանում անսամբլի համար «Բոմբերանգի խաղերը», լարայինների համար «Էլեգիան», կամերային նվագախմբի համար «Նվիրաբերում Մեծարենցին», անսամբլի համար «Սերենադը», Զուրգակի կոնցերտը, «Ցայգերգ» փողային կվինտետը (գրվել է Ledoc հրատարակչության դատվերով եւ հրատարակվել Փարիզում 1987-ին), վոկալ շարերը, գործիքային սոնատները: Զոհրաբյանի ստեղծագործությունները հնչել են Գերմանիայում, Իտալիայում, Ֆրանսիայում, Մեծ Բրիտանիայում, Հարավսլավիայում, Չեխոսլովակիայում եւ, իհարկե, նախկին Միությունում: Երեւանում Զոհրաբյանի յուրաքանչյուր ստեղծագործություն սպասվում է մեծ հետաքրքրությամբ: Նա իրավամբ դարձել է հայկական նոր երաժշտության առաջատարներից մեկը:

Տասներեք գործիքի համար «Առակը» գրվել է 1992 թ.: Երաժշտաբանաստեղծական տրամադրվածությունը, գծերի երգեցիկ տեսակմնությունը (այստեղ հատուկ է լարայինների ու բարձր փողայինների դերը) սովորաբար Զոհրաբյանի ստեղծագործական անմիջականության բնագավառներն են՝ երաժշտության մտքի ծնունդն ու զարգացումը: Հեղինակն ինքը ընդգծում է, որ «Առակը» չի հավակնում դատմողական կամ այլաբանական տեսանկյուններից, այլ դա միայն հոգեւոր լարվածության ինքնի հայեցողության առիթ է: Ավելացնեմ, որ ստեղծագործությունը ողողված է ներքին զարմանալի լույսով, որը մեկ բռնկվում, մեկ մարում է: Զոհրաբյանի վարպետությունը եւս տրավորիչ է:

Ստեղծագործությունը կատարվեց փետրվարի 21-ին, Ֆրանսիայի Ռադիոյի տանը (Օ. Մեսսիանի դահլիճ): Ժամանակակից երաժշտության անսամբլը ղեկավարում էր մոսկվացի Ալեքսեյ Վինոգրադովը:

ՍՎԵՏԼԱՆԱ ՍԱՐԳՍՅԱՆ
երաժշտագետ

ԱԶԳ-ՄԱՐԶԱԿԱՆ

Վ. ՅՈՒՔԻԱՍՅԱՆ. «ԱՍՊԱՐԵԶ ԿՄՏՆԵՆՔ ՄԱՐՏԱԿԱՆ ՏՐԱՄԱԴՐՈՒԹՅԱՄԲ»

Կոտայքի շրջանի «Բանանց» թիմը Հայաստանի 1-ին անկախ ֆուտբոլային մրցաշրջանի գլխավոր հայտնություններից մեկն է: Այս նորաստեղծ թիմը ֆուտբոլասերներին լավ ծանոթ Վարուժան Սուքիասյանի գլխավորությամբ հանձնաձակորեն ներգրավվելով դայքարի մեջ, միանգամից դարձավ ՀՖ 1-ին գավաթակիր եւ ազգային աաջնության բրոնզե մեդալակիր:

Այսօր էլ «Բանանց»-ը հանրաթեստության ուժեղագույն կոլեկտիվներից մեկն է եւ ամենայն լրջությամբ է նախապատրաստվել նոր մրցաշրջանին:

Զրուցում եմ թիմի գլխավոր մարզիչ Վարուժան Սուքիասյանի հետ:

– Այս տարի էլ դետք է լուրջ դայքար մղենք երկու ճակատով: Առաջնությունում ձգտելու ենք մրցանակային տեղի, իսկ գավաթի խաղարկությունում բնականաբար ամեն ինչ դետք է անենք դատվավոր ավարը մեզ մոտ դահելու, ասում է նա:

– Ինչդե՞ս անցավ նախապատրաստական փուլը:

– Ցավոք, հանրաթեստությունից չկարողացանք դուրս գալ: Չնայած եղանակային անբարենդաստ դայմաններին, այնուամենայնիվ, մարզումային ողջ ծրագիրը կարողացանք իրագործել: Ինձ ուրախացրեց այն, որ տղաները չնվնվացին եւ ամենայն լրջությամբ, ես կասեի դրոֆեսիոնալ մոտեցում էին ցուցաբերում թե սուզողական խաղերին, թե մարզումներին:

– Իսկ ի՞նչն էր դատճառը, որ չկարողացաք թեկուզեւ կարճատեւ հավաք կազմակերպել Սեւ ծովի ափին, ինչդես դա արեցին Գյումրիի «Շիրակ»-ը եւ Երեւանի «Արարատ»-ը:

– Բոլորդ էլ գիտեք, թե հիմա որքան տեղ մեկնելու համար դրամական ինչդիսի անհեթեթ միջոցներ են դահանջվում: Ինչ խոսք, մեր գլխավոր հովանավորը՝ «Բանանց»-ի կոոդերատիվը (նախագահ՝ Սարգիս Իսրայելյան) ամեն ինչ անում է թիմի կենսագործունեությունն ապահովելու համար: Մեզ շատ է օգնում նաեւ Կոտայքի շրջգործկոմի նախագահ դարոն Հովհաննես Հովհաննիսյանը, սակայն միեւնույն է, դրամի արժեզրկման, կյանքի թանկացման դատճառով ֆինանսական դժվարությունները միշտ էլ առկա են: Դատկերացրեք, որ չենք կարողանում մարզահագուստ ձեռք բերել: Այնդես որ, մեկ-երկուսի օգնությունը փիչ է, շատ հովանավորներ են դետք:

– Ի՞նչ փոփոխություններ կան թիմում:

– Այն ամբողջովին դահդանել է իր կազմը: Թիմի դետը կդկին Ատոս Բարսեղյանն է: Ինձ նորից օգնելու է Արամ Փարսադանյանը, որը նաեւ կշարունակի խաղալ: Նորեկներից են Հայաստանի հավաքականի անդամներ, հարձակվողներ Արթուր Աբազյանը «Նաիրի»-ից եւ Մկրչիչ Հովհաննիսյանը «Կանազ»-ից: Ճիշտ է, վերջինիս հարցը վերջնականապես դեռ չի լուծվել: Թիմ ենք ընդգրկել նաեւ երիտասարդ դարդասպահ Հայկ Դանիելյանին: «Բանանց»-ից գնացել է միայն Արմենակ Աբրահամյանը, որը տեղափոխվել է Արարատի «Ցեմենտագործ»: Թիմը հասցրել է լավ մարզավիճակ ձեռք բերել: Արդասպարեզ ենք մտնում մարտական տրամադրությամբ: Ցավալի է, որ միեւնույն հիմա առաջնության օրացույցը դեռ դատրաստ չէ, իսկ մեկնարկին մնացել է 10 օր: ■

Զրույցներ

Պատրաստվում են բռնցքամարտիկները

Մայիսի 5-ից 17-ը Ֆինլանդիայի Տամդերե քաղաքում տեղի կունենա բռնցքամարտի աշխարհի 7-րդ առաջնությունը: Առաջին անգամ այդ դատասխանատու մրցումներում Հայաստանը հանդես է գալու առանձին թիմով:

Դատմում է ՀՀ սդորտվարչության բռնցքամարտի դետական մարզիչ **Կարլոս Ղանդարյանը.**

– Հաշվի առնելով մի շարք գործոններ, որոնցից ենք ասդարեզ դուրս բերել 6 կամ 7 բռնցքամարտիկ: Աշխարհի առաջնությանը նախապատրաստվում են Եվրոդայի նախկին չեմդիոններ Նշան Սունչյանը (48 կգ, Երեւան), Սեխակ Ղազարյանը (60 կգ, Գյումրի), ԽՍՀՄ ժողովուրդների վերջին սդարտակիադայի չեմդիոն Աշոտ Նալբանդյանը (51 կգ, Երեւան), միջազգային բազմաթիվ մրցաշարերի հաղթող Լեւոնիկ Պաղյանը (54 կգ, Վանաձոր), երիտասարդ խոստումնալից բռնցքամարտիկներ Հայկ Հակոբյանը (67 կգ, Երեւան), Վահե Քոչարյանը (71 կգ, Երեւան) եւ 91 կգ քաշային Արշակ Ավարսակյանը (Երեւան):

Կասվի ձեռնոցի մեր առաջատար վարդեսներն ուսումնամարզական հավաք են անցկացրել Սոչիում: Այժմ նման մի հավաք ենք ուզում կազմակերպել Կիսլովոդսկում: Ցավոք, ֆինանսական դժվարություններ կան: Մտադիր ենք վերջին դարամդունները կազմակերպել Սանկտ-Պետերբուրգում: Հավաքականի ավագ մարզիչն է Հայաստանի վաստակավոր մարզիչ Ռաֆայել Մեհրաբյանը:

Ինչքան էլ որ առաջիները շատ են, հուսով ենք, որ դրանք կհաղթահարվեն, եւ մեր բռնցքամարտիկները, շարունակելով բարի ավանդույթները, դատվով հանդես կգան համաշխարհային ասդարեզներում: ■

– Նշանակում է, որ մեջտեղում ինչ-որ հաշիվ կա:
– Իսկ եթե դրոում կա՞:
– Ուրեմն հաշիվ չկա:

✦ *Պատմական հաղորդագրություն.* Վերջին երկու օրը Լեռնային Ղարաբաղում անդորր է: Անդորր է նաեւ Հայաստանի սահմանամերձ օրգաններում: Միայն կարճատեւ փոխհրաձգություն է տեղի ունեցել... ՀՀ խորհրդարանում:

✦ *Գործնական առաջարկություն Մուրացկան.* Ասված բալեթիդ երկար կլանք տա, մի դիչ հաց տվեք:
Պատասխան. Մեր հացի շեմարանները դատարկ են:
– Գոնե մի դիչ փող:
– Մեր բյուջեն խլրդված է:
– Գոնե մի դիչ շորից-մորից:
– Մեր արդյունաբերությունը կանգնած է:
– Բա էլ ինչո՞ւ ես աղայի նման հանգիստ նստել, մի դարկ էլ դու վերցրու, գնանք միասին մուրալու:

ԱՐԱ ՎԱՀՈՒՆԻ

Պատրաստվում են բռնցքամարտիկները

Մայիսի 5-ից 17-ը Ֆինլանդիայի Տամդերե քաղաքում տեղի կունենա բռնցքամարտի աշխարհի 7-րդ առաջնությունը: Առաջին անգամ այդ դատասխանատու մրցումներում Հայաստանը հանդես է գալու առանձին թիմով:

Դատմում է ՀՀ սդորտվարչության բռնցքամարտի դետական մարզիչ **Կարլոս Ղանդարյանը.**

– Հաշվի առնելով մի շարք գործոններ, որոնցից ենք ասդարեզ դուրս բերել 6 կամ 7 բռնցքամարտիկ: Աշխարհի առաջնությանը նախապատրաստվում են Եվրոդայի նախկին չեմդիոններ Նշան Սունչյանը (48 կգ, Երեւան), Սեխակ Ղազարյանը (60 կգ, Գյումրի), ԽՍՀՄ ժողովուրդների վերջին սդարտակիադայի չեմդիոն Աշոտ Նալբանդյանը (51 կգ, Երեւան), միջազգային բազմաթիվ մրցաշարերի հաղթող Լեւոնիկ Պաղյանը (54 կգ, Վանաձոր), երիտասարդ խոստումնալից բռնցքամարտիկներ Հայկ Հակոբյանը (67 կգ, Երեւան), Վահե Քոչարյանը (71 կգ, Երեւան) եւ 91 կգ քաշային Արշակ Ավարսակյանը (Երեւան):

Կասվի ձեռնոցի մեր առաջատար վարդեսներն ուսումնամարզական հավաք են անցկացրել Սոչիում: Այժմ նման մի հավաք ենք ուզում կազմակերպել Կիսլովոդսկում: Ցավոք, ֆինանսական դժվարություններ կան: Մտադիր ենք վերջին դարամդունները կազմակերպել Սանկտ-Պետերբուրգում: Հավաքականի ավագ մարզիչն է Հայաստանի վաստակավոր մարզիչ Ռաֆայել Մեհրաբյանը:

Ինչքան էլ որ առաջիները շատ են, հուսով ենք, որ դրանք կհաղթահարվեն, եւ մեր բռնցքամարտիկները, շարունակելով բարի ավանդույթները, դատվով հանդես կգան համաշխարհային ասդարեզներում: ■

digitised by A.R.A.R.@

Ֆրանսիա

ԲԱԼԱԴՅՈՒՐԸ ԿԱԶՄԵՑ ԻՐ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Քաղաքական դիտորդներին զարմացնում է այն արագությունը, որով շարժվում են իրադարձությունները Ֆրանսիայում: Նախագահը մեծ արագությամբ նշանակեց վարչապետին, վերջինս նույնքան արագությամբ կազմեց իր կառավարությունը, ընդգրկելով 29 նախարարներ: Ֆրանսիական մամուլը դրական գնահատեց վարչապետ Բալադյուրի վարվելակերպն իր թիմը համալրելու գործում: Հակառակ նրան, որ խորհրդարանական վերջին ընտրությունների արդյունքում Վալերի Ժիսկար դ'Էստենի UDF համախմբումն ավելի քիչ (213) տեղեր էր արժանացել, քան Ժակ Շիրակի RPR-ը (245), վարչապետը որոշել էր առաջինից ավելի մեծ թվով (16) անդամներ ընդգրկել իր կառավարության մեջ, քան երկրորդից (13):

Բացի այդ, նա նվազեցրել էր նախարարների թիվը, մի քանի նախարարություններ կենտրոնացնելով մի անձի վրա: Այս երկու փաստը ֆրանսիական մամուլը երեկվա համարներում բարձի էր գնահատել, ինչպես Փարիզից տեղեկացնում է մեր սեփական թղթակից ՌԱՖԻ ՀԵՐՄՈՆ ԱՐԱԲԸ:

Ինչ վերաբերում է նորակազմ դահլիճին, վարչապետ Էդուար Բալադյուրը տնտեսագիտության, առողջապահության և բաղամասերեսարանների միջև համակարգման գծով դարձյալ վստահել է Սիմոն Վեյլին (UDF-ի դաշնամավոր, Եվրախորհրդարանի անդամ, Ստրասբուրգում 1986 թ. Եվրախորհրդարանի նիստում Հայկական ցեղասպանության ճանաչմանը դեմ քվեարկած, ծագումով հրեա): Պաշտպանության նախարար է նշանակվել Ֆրանսուա Լեոտարը (UDF-ի մեջ մտնող Հանրապետություն կուսակցության դաշնամավոր, Ֆրեժյուսի բաղամասեր), իսկ արտգործնախարարությունը վստահվել է RPR-ի կարկառուն դեմքերից կուսակցության գլխավոր քարտուղար Ալեն Ժյուպեին:

Շատ Պասքուան դեսնախարար է նշանակվել ներքին գործերի գծով, Միշել Ալիո Մարին՝ երիտասարդության և մարզական հարցերի, իսկ Ժակ Թյուրոն (նրանք էլ RPR) մշակույթի:

FRANCE-INTERN-ը վարչապետ Բալադյուրի ծագման մասին

France-Intern ռադիոկայանը երեկ կեսօրին, Փարիզի ժամանակով ժամը 13-ին ներկայացրեց «Վարչապետի դիմանկարը» վերնագրով մի ակնարկ՝ նվիրված վարչապետ Էդուար Բալադյուրին: Կենսագրական տվյալները հաղորդելիս բառացիորեն ասվեց. «Նոր վարչապետը ծագումով հայ կաթոլիկ է»: Ռ. Հ. Ա.

Մոսկվա

Ադրբեջանը տարածք է կորցնում առանց պատերազմի

Վերջին մի քանի տարում Ադրբեջանը կորցրել է Լեռնային Ղարաբաղի տարածքը կրկնակի գերազանցող տարածություն, Մոսկվայում կայացած մամուլի ասուլիսում հաղորդեց Ռուսաստանի շրջակա միջավայրի և բնական ռեսուրսների պահպանության նախարար Վիկտոր Դանիլով-Դանիլյանը:

Պատերազմն այստեղ կաղ չունի, նշեց նախարարը: Բանն այն է, որ վերջին մի քանի տարում Կասպից ծովի մակարդակը բարձրացել է 2,5 մետր: Ջրի տակ են մնացել նավահանգստային կառույցներ, ավաններ ու գյուղեր, բերրի հողատարածություններ: Աղեղի պատճառած կորուստներն անհամար են:

Առայժմ հոռետեսական են նաև փորձագետների կարծիքները, որոնք գտնում են, որ Կասպից ծովի ջրերի մակարդակի բարձրացումը շարունակվելու է մինչև 2005 թվականը: Այդման կետական չեն երկրաբարձագետները: Նրանց կարծիքով, այդ ընթացքը կարող է ավելի շատ կանգ առնել, բայց այդ դեպքում Ադրբեջանի ծովափերին կաղառնան բազմաթիվ մեծ ու փոքր ավերիչ երկրաշարժեր: Բնությունն էլ կարող է անողոք լինել մարդկանց նկատմամբ:

ՌՈՒԲԵՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ
Մեր սեփ. թղթակից, Մոսկվա

Բրաբիոն Ֆլորա սերվիսը տեղեկացնում է, որ մայրաքաղաքի որոշ առևտրի կետերում, շուկաներում անորակ արհեստական բույսերն ու ծաղիկները, որոնք ժամանակի ընթացքում գունաթափվում են, Ֆլորա սերվիսի նմանատիպ ձեռավորմամբ ներկայացվում են որպես եվրոպական երկրների արտադրանք և վաճառվում Բրաբիոնի անունից, որի համար Բրաբիոն Ֆլորա սերվիսը բնականաբար պատասխանատվություն չի կրում: Ավելին, Բրաբիոն Ֆլորա սերվիսը հայտնում է, որ արաբական, ասիական երկրների արհեստական բույսեր ու ծաղիկներ արտադրող որոշ անողոքասխանատու փոքր ձեռնարկությունների կողմից հնարավոր է նաև (դիտարկե ոչ միշտ) մարդու առողջությանը վնասակար, ալերգիկ երևույթներ առաջացնող նյութերի օգտագործում:

Խնդրում ենք արաբական, ասիական երկրներ մեկնող զբոսաշրջիկներին ձեռնոցի մնալ հասկանալ շուկայական, փողոցային մաքր առևտրից: Այս մասին տեղյակ է դարձվել առողջապահության նախարարությունը, իսկ Հայաստանի մամուլային վարչությունն արդեն համապատասխան միջոցներ է ձեռք առնում:

Բրաբիոն Ֆլորա սերվիսը ապրիլ ամսից սկսած իր ցուցահանդեսվաճառքի այցելուների հարցումի համաձայն, կորոշի յուրաքանչյուր ամսվա Հայաստանի լավագույն պետական, քաղաքական գործչին, որի աշխատանքային Բրաբիոնը կչեւավորի գեղեցիկ բույսերով ու ծաղիկներով, հայկական, եվրոպական կամ ճապոնական ոճով, ըստ նրա ցանկության:

ԲՐԱԲԻՈՆ ՖԼՈՐԱ ՍԵՐՎԻՍ

TrueType & PostScript

Լրագրային տառաչափեր

տեսակները՝ Times, Helvetica, Folio™

ընդամենը՝ 8 տառատեսակ

կիրառությունը՝ Macintosh, IBM/WINDOWS

Դիմեք «Ազգ» օրաթերթ.

Դիմադրության եվ խմբագրատների համար 595000ռ.($850)

Հաշվապահների համար 280000ռ.($400)

Ամսագրերի համար 210000ռ.($300)

Հնարավոր է «համար առ համար» վճարում

Դիմեք «Ազգ» օրաթերթ.
Սարգիս Սարգսյանին, հեռ. 562863

Դարձյալ դարձյալ դարձյալ

տառաչափեր • ձեռագրեր

Ի վերջո, որանք գեղեցիկ են ...

«ԱՐՄԵՆԲԱՆԿ» Բ.Ա.Բ

ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ԵՎ ԱՐԺԵԹՂԹԵՐԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲՈՐՍԱՅԻ

ՎԱԼՅՈՒՏԱՅԻՆ ԱՌ ՈՒ ՎԱՃԱՌՔԻ

գրասենյակը հրավիրում է բոլոր ցանկացողներին գնել, վաճառել կամ փոխանակել օտարերկրյա տարադրամը (ԱՄՆ դոլարներ), գերմանական մարկեր, ֆրանսիական ֆրանկներ, անգլիական ֆունտ ստեռլինգներ եվ այլն:

- ՕՐԻՆԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՐԱՇԽԻՔ
- ՄԻԱՆԳԱՄԱՅՆ ՀՈՒՍԱԼԻՈՒԹՅՈՒՆ

Գրասենյակի հասցեն՝ Երեւան, Երվանդ Քոչարի փող. 17, «Արմենբանկ» (Կենտրոնական հանրախանութի եւտառմ). հեռ. 55-02-15, 55-81-28

PUBLIKET

KILIKIA TOUR

Եթե Դուք գերադասում եք անհատական տուրիզմ, ապա «Կիլիկիա-տուր» ֆիրման պատրաստ է Ձեզ օգնելու: Մենք կդարասանենք Ձեր ելքի փաստաթղթերը ամենակարճ ժամկետում:

ԸՆԴԼԻ ԳԱԼՈՒՍՏ ՇԱՄՓՈՐԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՇԽԱՐՀ

Մեր հասցեն՝ Սայաթ-Նովայի պող., «Անի» հյուրանոց, 7-րդ հարկ, հեռ. 594-370

KILIKIA TOUR

ԻՆՎԵՍՏԻՑԻՈՆ ԲԱԺՆԵՏՈՄՍ

"Mercury - Onaisis"

Կարճատև ընդմիջումից հետո «Mercury enterprise» եւ «Onaisis co. LTD» ֆիրմաները շարունակում են ինվեստիցիոն գործողության անցկացումն այն հաղորդիչների համար խնդրանքներով, որոնք չեն հասցրել ներդնել իրենց միջոցները: Ինչպես եւ նախկինում, Դուք կարող եք համոզված լինել Ձեր ընտրության անվրեպության մեջ, քանի որ մենք գործ ունենք արժեզրկումից ամենապաշտպանված արդյունքի անշարժ գույքի հետ: Շտապում ենք հաղորդել Ձեզ մեր դայմանների փոփոխությունների մասին: Այսուհետեւ ներդրման ժամկետը 3 եւ 6 ամիս է, իսկ տոկոսային կողմը կազմում է ամսական համապատասխանաբար 20 եւ 25 տոկոս: Այսպիսով, Դուք հնարավորություն ունեք կրկնապատկելու Ձեր կապիտալը

Mercury ENTERPRISE

Մենք ամեն ինչ կանենք մեր հաճախորդների համար

ONAISIS CO. LTD

հեռ. 594-630, 594-632

ՀՀ, ք. Երեւան, Սայաթ-Նովա պողոտա, «ԱՆԻ» հյուրանոց, N-N 630, 632,

PUBLIKET

Լուրեր Հոսք

Առգրավվել է 140 հազար դոլլար

Մարտի 30-ին Սանկտ Պետերբուրգի Պուլկովո միջազգային օդանավակայանում կանխվել է 140 հազար դոլլարի մաքսանենգության փորձը, որը հայտնաբերվել է Սանկտ Պետերբուրգ-Վարշավա չվերթով ուղեւորվող լեհական LOT ավիաընկերության օդանավի մեջ: Ռուսաստանի պետական մաքսային կոմիտեի ներկայացուցիչը հաղորդեց ԻՏԱ-ին, որ օդալուսի խցիկում հայտնաբերվել է առանց մաքսատան սուգման դոլլարներով լի պայուսակ: Նրա խոսքերով, օդալուսները 140 հազար դոլլար են ստացել Սանկտ Պետերբուրգի համատեղ ձեռնարկություններից մեկի դեկավարից: Պետական մաքսային կոմիտեի ներկայացուցիչը նշեց նաեւ, որ 1993 թ. սկզբից Ռուսաստանի մաքսատունն առաջին անգամ է կանխել այդ գումարի մաքսանենգության փորձը: ԻՏԱ

Դրամանենգները դատվեցին

Կալինինգրադի մարզային դատարանում ավարտվել է դատը գերմանական կեղծ մարկերի գործով, որոնք Լեհաստանի Գդանսկ քաղաքում տպել էին Երկու հանցագործներ՝ Լեհաստանի մի քաղաքացի եւ Կալինինգրադի մի բնակիչ: Նրանք դատապարտվել են համապատասխանաբար 4 եւ 2 տարվա ազատազրկման խիստ օժիտի ուղղիչ աշխատանքային ճամբարներում: Սնարտ

Եւս 500 մլն մարկ ռուսաստանցի զինծառայողներին

Բոնում արձանագրություն է ստորագրվել այն մասին, որ Գերմանիան եւս 500 մլն մարկ կհատկացնի իր տարածից դուրս բերվող ռուսաստանցի զինծառայողների համար բնակարանների կառուցմանը: Այդ մասին հաղորդեց ՌԻԱՍ ռադիոկայանը: Միջոցների լրացուցիչ հատկացման շուրջը նախնական հանձնաժողով էր ձեռք բերվել անցյալ տարվա դեկտեմբերին Մոսկվայում, նախագահ Ելցինի եւ կանցլեր Քոլի հանդիպման ժամանակ:

Վիճակախաղերը Ֆրանսիայում մեծ եկամուտ են բերում

Խաղային բիզնեսի «Ֆրանսեզ դե ժյո» տեսի նախագահ եւ տնօրեն Ժերար Կոլեն հայտնել է իր ծյուղում Ֆրանսիայի պետության եկամուտների մասին: Այդ ընկերության դրամաշրջանառությունը, որի կարիտալի 72 տոկոսը պատկանում է պետությանը, անցյալ տարի 1991 թ. համեմատությամբ աճել է 42 տոկոսով եւ կազմել 30,2 միլիարդ ֆրանկ: Տեսում կարծում են, որ եկամուտների այդման պատկառելի աճը կապված է նախ եւ առաջ անցյալ տարի տարածված նոր խաղի՝ «Միլիոնատեր» ակնթարթային վիճակախաղի արտասովոր հաջողության հետ: «Միլիոնատիրոջ» տոմսերի վաճառքից մեկ տարում «Ֆրանսեզ դե ժյո»-ն ստացել է 9 մլրդ ֆրանկ հասույթ: Դատելով նրա հայտարարությունից, «Ֆրանսեզ դե ժյոն» մտադիր չէ բավարարվել ձեռք բերածով: Արդեն գարնանը, խոստացավ կոլեն, ֆրանսիացիներին կառաջարկեն դրամով խաղալ եւս մեկ խաղ, որի նկարագրությունն առայժմ գաղտնի է պահվում: ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ՝
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ

Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՎԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635

Խմբագիր
ՀԱՍԼԵՏ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 581841

Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863

Apple® Macintosh®
համակարգչային տարածքը
«Ազգ» թերթի

Azg
armenian daily

Editor
H.AVEDIKIAN / phone: 521635

47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Թերթի ձեւավորման եւ տարատեսակների հեղինակ ՊԱՎԵԼ ԴԱԼԼԱՔՅԱՆ

Տպագրված է տպագրության՝ 31.3.1993

digitised by A.R.A.R.@